

4952

059 .

Q. 50

سال پنجمین تقویم دیر ارقی «ماسیس» در تحت جمع آوری
 هایق عجمیان در تبریز با اجازه نمره ۱۰۴ اداره جلیله معارف

«Աշխարհն անցիր, ԱՐԱՐԱՏԻ անհաւ ձերմակ գազաթ չկայ.

Ինչպէս անհաւս փառքի ձամբայ, եւ իմ ՄԱՍԻՍ տարն եմ սիրում».

“ՄԱՍԻՍ” ՕՐԱՅՈՒՅՑ

Ե. Տ Ա Ր Ի

521

1927

Կազմեց եւ Հրատարակեց

ՀԱՅԿ ԱՃԷՄԵԱՆ

CALENDRIER „MASSIS“

КАЛЕНДАРЬ „МАСИС“

Մեր օրացույցի եկեղեցական տոները ստացել ենք Թեոֆանի Հայոց եկեղեցու ծխատէր Արժ. Տէր Յարութիւն Քահանայ Սարգսեանից, որին յայտնում ենք մեր խորին շնորհակալութիւնը:

Ատրպատականի Հայոց Թեմական Տպարան. Թաւրիզ

ՀՈՎԻԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Ո՞ւր ես հայրենեաց իմ հովիկ անճշ...
Գարուն է եկիր ծաղկամբ իր քնքուշ,
Արեգ կը ժպտի քնութեան առջեւ,
Ա՛խ, Հայոց հովիկ չտմս մեզ բարե....

Օտար երկնի տակ, գո՛րկ մեր աստղերէն,
Երբ գարուն փայլի, անխ, կ'արատաստեմ ես...
Պանտխափն համար, արե փայլ չունի,
Ո՞ւր ես, ան, ո՞ւր ես հովիկ հայրենի:

Հովիկ, անխ յերկար ոգոց ձմերուն
Եկուր մեզ բերել զՀայոց գարուն.
Եկուր արթնցնել մեր վե՛ն պարծանքներ,
Հովիկ հայրենի, մոռցմբ դու զՀայեր:

Մոռցմբ մեր աչեր, մեր սրտեր մոռցմբ,
Ինչո՞ւ չես խառներ մեր յողբ և՛ յաշխարհ,
Ինչո՞ւ մեր քնար հեծէ արտասուք
Եւ դու չես թրթռեր գայն՝ ով Հայոց սիր:

Ախ մեր հայրենեաց բիւր աւերներէն
Փոշեակ մը մեր հարց սուրբ ոսկորներէն
Բեր նոցա հառաշ. հրժժէ մերին հետ,
Ո՞վ Հայաստանեայց հովիկ կենսաւէտ:

Բեր Հայաստանի գլխ մէկ յիշատակ
Յափանց Երասխայ հաւցուր մէկ կայլակ
Խառնեն մեր հարց հետ արցունք և ձիժաղ,
Ո՞ւր ես հայրենի սիր կենսախաղաղ:

Ո՞հ զրկէ զՀայուն դու ճակատ և բոց,
Արծարծէ ի նա հայրենափառ բոց.
Հասիր մխիթար զգացմանց ազգասէր,
Ո՞ւր ես հարց ծրծեալ հովիկ կենսաբեր:

Ո՞ւր ես... Հայ բամբուռն շրնչէ գորութիւն,
Գողթան բերթողաց բեր սոյլ և գարին.
Հայոց սրտիկներ ազգէ նոր խախտոյս,
Հովիկ հայրենի արթնցնուր մեր յոյս....

Ստեփան Արեւիկա. Նար-Պէյ

38477-67

52593-44. Ը.

ՅՈՒՆԻՍ
JANVIER

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ JANUARY
1927 ЯНВАРЬ

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

† 1

Լուսին 26 Պեհ. ուրիշ 9 Ե 8 10

„ՄԱՍԻՍ“ Օրացույց 1927 թվին
Գրիգորյան:

Եւ տոմարական թուին Հայոց 1376 — 7:

Գիր Տարւոյն՝ Զ.

Տահուաւրն՝ Եկաւուն:

Յունւար — Յերեկ 9՝ գիշեր 15 ժամ:

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

2

27 11

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

3

28 12

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

4

29 13

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

5

30 14

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

† 6

1 15

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

† 7

2 16

Տ Օ Ն Ե Ր

† 1. Նոր տարի: Մաղթանք Հայրապետական:

5. ձագարոյց Ծննդեան Յիսուսի (Աւետիս):

† 6 Ծնունդ եւ Մկրտութիւն Յիսուսի: ԶՐՕՐՀՆԷՔ. (Մկրտում եւ Յորդանան): Տօն՝ Մկրտն, Գառաւոր եւ Բաղդասար մօզերի:

† 7. Յիշատակ մեռելոց:

ԷՖԵՏԻՄԻԷՂՈՒ ԳՈՒՇԱԿՈՒՔԻՆԵՐ
1927 թուի մասին

«Լիութիւն տաննայն իրաց, ցորենոյ, խաղողոյ, մսոյ եւ ձկան»:

Սկիզբն ձմեռն լինի ցուրտ մինչեւ զսկիզբն ամառան: Ամառն յոյժ ջերմ: Աշունն սառնոտ, անձրեւոտ եւ հիւանդոտ: Գաշտայինք լինեն առաւելս պրտուրք քան թէ տեղիք լեռնայինք: Պտուղք ծառոց առատուցեն: Յուցանեն սաստիկ պատերազմուիք եւ մարդասպանութիւնք:

Յարիցեն մարդիկ վատթարք եւ փժուիք: Յուցանի մեծ եւ արիւնայեղ պատերազմ, անհաղանդութիւն ռամկաց առ թաւաւորն եւ կորուստ թագաւորութեան իմիր: Երեւցեն եւս վիճմունք: Խառվութիւնք ի մէջ եղբարց եւ սիրելեաց ընկերաց եւ բնաւանեաց»:

ՅՈՒՆԻՍ
JA VIER

„ՄԱՍԻՍ՝ ՕՐԱՅՈՅՑ JANUARY
1927 ЯНВАРЬ

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

8

Հուլիս 3 Պեք. ախր
9 13 17

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

9

4 18

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

10

5 19

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

11

6 20

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

12

7 21

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

13⁺

8 22

ՈՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

14

9 23

ՏՕՆԵՐ

+ 13 Անուանակոչութիւն Յիսուսի.

ՍՈՒԼԹԵՆ ՄԱՀՄԱՏՑ ԵՆ ԳԵՂԻՉ ԸՄԹԵՆ

Պօլսահայ ամիրայութեան և պետական շրջանների մէջ, իրրև խելօր. զի ւանագէտ, առատաձեռն և ճարպիկ տնձ յայտնի էր Գաղկ Յարութիւն Ամիրան, որն իր ծախսով Կ. Պօլսում հիմնեց Ս. Փրկչի Հայոց Աղգային Հիւանդանոցը:

Գաղկ Ամիրայի տնձնական բարեկամն էր Սուլթան Մահմուտը և նրա հետ խօսում էր շատ մտերմորար:

Մի օր Գաղկ Ամիրան Հայոց Մայր եկեղեցուց դուրս գալով այցելում է Սուլթանին, որը հարցնում է.

— Գաղկ, նէրդէն գէլիօրսուն.
(ճրտեղից ես գալիս):

— Քիլիսէաէն գէլիօրում,

— Քիլիսէաէ կալասըն եկեղեցում մնաս, այսինքն՝ այնտեղ թաղես):

— Ֆէյմանի վէր (հրաման տուր) առում է Գաղկ Ամիրան և իսկոյն ստանում է Սուլթանի հրովարտակը, որի հիման վրայ էլ. մահաւորից յետոյ, Գաղկ Ամիրան թաղւում է Մայր եկեղեցու մէջ:

Մի օր Սուլթան Մահմուտը յանկարծակի այցելում է Գաղկ Ամիրային:

Երբ մտնում է նրա սենեակը տեսնում է. որ նա ծալապատիկ հօտած գետնի վրայ խաշած սիսեռ է ուտում:

— Ի՞նչ կուտես, Գաղէ՛գ, հարցնում է Սուլթանը:

— Հայոց ազգը կուտեն— պատասխանում է Գաղէզը— նօխտաները, որ 24 ժամ եփես և նետես կամ մէկտեղ դրես, իրար չեն միանար, այդպէս էլ Հայոց ազգն է:

ՅՈՒՆԻՄ
JANVIER

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑԱՅՑ
1927

JANUARY
ЯНВАРЬ

ՇԱԲԱԹ
Sameh
Saturday
Суббота

15

Հունիս 10 Պեհ. սահմ. 9. Ե. 8. 24

Տ Օ Ն Ե Ր

15. Յիշատակ Ծննդեան Յովհաննու Կարապետին և Մկրտչին (Սեպրիկ, Աւետիս, Մարտիրոս, Մարգարէ) :

17. Ս. Պետրոսի Հայրապետին, Վրասայ Եպիսկոպոսին և Արիստոգոմայ Սարկաւազին :

18. Ս. Անտոնի, Տրիփոնի և Պարսամայ :

20. Ս. Թէոդոսի Թազաւորին և մանկացե Եփեսոսի :

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен

16

11 25

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

17

12 26

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

18

13 27

ՅՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

19

14 28

ՀԻՆԳԱՇԲԹԻ
Jeudi
Thur-day
Четверг

20

15 29

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

21

16 30

Պարսից շահերից մէկը տիրութեան ըսպէին կանչեց իւր ծաղրածուն և ասաց

— Զարճացրու ինձ, քո խօսքերով, քեզ կը վարձատրեմ ոսկրներով :

Ծաղրածուն կատարեց իւր պարտքը մեծ հաճոյքով և հեռացաւ :

Մի քանի օրից յետոյ ներկայացաւ Շահին և յիշեցրեց խոստումը :

Շահը պատասխանում է.

— Դու ինձ ուրախացրիր քո խօսքերով ևս էլ քեզ ուրախացրի իմ խոստումով :

Մի հարուստ գիւղատէր պարսիկ խան տխուր և մտածկոտ նստել էր գերեզմանոցում և ձեռքը գլխին դրած ծխում ու նայում էր գերեզմաններին :

Անկաւ նրա ծանօթներից մէկը և հարցրեց.

— Ի՞նչու այդպէս տխուր նստել ես և ինչ քանի մտտին ես մտածում :

— Մտածում եմ, որ — պատասխանում է խանը — այստեղ թաղած մարդկանց մեծ մասը ծառաների դարդից են մեռել. թէև մենք ծառաներ պահում ենք մեր հանգստութեան համար, բայց նրանք մեզ այնքան են նեղացնում, որ գերեզմանի դուռն են հասցնում :

ՅՈՒՆԻԱՐ
JANVIER

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

JANUARY
ՀԱՅԱՔՆ

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

22

Հուլիս 17 | Գեղ. տիմ
ԲԱՆԱԿ 1

Տ Օ Ն Ե Ր

22. Ս. Հայրապետացն Սթանասի և Կիւրղի:
24. Ս. Կիրակոսի և մօրն Յուզիտայի:
25. Ս. Վահանայ Գողթն. և Եղիշեայ Կուսին:

ՎԱՆԱՅ ԾՈՎԱԿ

— — — — —

Ձայն տուր, ով ծովակ ինչո՞ւ լուռմեա,
Ողբակից լինել չը կամիս դժբախտիս,
Շարժեցէր զիկիւրք ալիք վէտ վէտ
Խառնեցէր արտասուքս այս ջրերի հետ:
ՐԱՖՖԻ

ԳԵՂԱՄԱՅ ԾՈՎԱԿ

— — — — —

Գեղամայ ծովա՛կ, Գեղամայ ծովակ,
Ա՛խ, որքան քաղցրէ քո սուրբ յիշատակ.
Իանի անգամ որ, ես ամէկ անցայ,
Անյաղ աչերով վրադ նայեցայ:

Հայոց աշխարհի բարձրութեան վերայ՝
Հայելի՛ ես դու՝ յստակ բերեղեայ,
Երկնքի կամար՝ սիրուն կապուտակ,
Փայլում է քո մէջ՝ կոհակ առ կոհակ:

Արեգակ, լուսին երկնից բարձունքէն,
Ես ասողքե ամէն կապոյտ կամարէն
Խաղում են ծածան՝ ալիքներիդ հետ՝
Գեղ տալի դէմքիդ, դեղ անուամ դէմքեդ:

Ո՛վ դու գեղանի ծովակ Գեղամայ,
Առաջին անգամ՝ որ ես քեզ տեսայ՝
Մի առաւօտ էք՝ անամպ, անմուշ,
Փչում էր հովիկ մեղմիկ ու անուշ:

Երբ երևեցաւ դէմքդ շողշողուն,
Ձինջ արեգակով օծուամ փալիլուն,
Սիրտս թրթռաց՝ հոգիս յուզուեցաւ,
Արտասուեաց ցօղով աչքս լցուեցաւ:

Եթէ պատահի մի օր վերադին,
Հողը համբուրել հայրենի երկրին,
Ա՛խ մէկ էլ տեսնեմ Գեղամայ ծովակ
Գեղարքունիքի սիրուն թագ-պսակ:

ՀԱՅ ԱՇՈՒՂԻ ԵՐԳ

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

23

18 | 2

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

24

19 | 3

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

25

20 | 4

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

26

21 | 5

ՀԻՆԳԱՇԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

27

22 | 6

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

28

23 | 7

ՅՈՒՆԻԱՐ
JANVIER

ՄԱՍԻՄ ՕՐԱՅՈՅՑ
1927

JANUARY
ՀԱՅԱՐԵՆ

Շաբաթ
Samedi
Saturday
Կյծծօրա

29

Հուլիս 24 | Պետ. ամիս
հունիս 8

Տ Օ Ն Ե Ր

29. Ս. Գրիգորի Աստուածարան Հայրապետին:

31. Ս. Եղիազարու քահանային:

**

Կիրակի
Dimanche
Sunday
Воскресен.

30

25 | 9

Երկուշաբթի
Lundi
Monday
Понедельн.

31

26 | 10

«...Հայեր, մեր ճակատագրին դէմ, նախապատմական ու պատմական բովանդակ ձգտումներուն դէմ ու մեր ապագայ բոլոր հիմնական յոյսերուն դէմ մեղանշած պիտի ըլլանք եթէ որեւէ նկատումով Տաւրոսեան լեռնաշխարհէն ու Միջերկրականէն տարրեր կոզմ դարձնենք մեր աչիւր: Աշխարհի դիւանագիտութիւն ինչ կուզէ թող նիւթէ, հիւսիսային արեւելեան մասանց մէջ ինչ հրապոյրներ կուզեն թող ստեղծուին,

Հայութիւնը երբէք երբէք չէ կարող ամփոփուիլ Փոքր Ասիոյ հիւսիսային արեւելեան նահանգներուն մէջ: Ատիկա կորստաբեր նահանջ մը եղած պիտի ըլլար Հայութեան համար դէպի արեւելք, դէպի Մոսկով-Թաթարական աշխարհ, դէպի Ասիականութիւն: Հայրենիքը չկրնար տեղափոխուիլ: Հայութիւնը պէտքէ փոխադրուի: Հայաստանի արեւելեան ծայրագլուստներէն, Միջագետքի անապատներէն, Արարատեան նահանգի խճողեալ Հայ բազմամարդութիւններէն, Անատոլիէն ու Պոսէն և արտասահմանէն՝ Հայկական ներգաղթի հզօր շարժումը մը կազմակերպուելու է դէպի Արարատէն Տաւրոսի երկարութեամբ ձգուած գօտին, անմիջապէս որ կեանքի և ինչքի ապահովութեան դրական երաշխիքներ ապահովուին: Ընն ամփոփուելու, խտացուելու է Հայկական հոծ բնակչութիւնը՝ եթէ նոյնիսկ Եւրոպական դիւանագիտութիւնը աչպէս դժեղ ուզէ նոր Հայաստանի սահմաններն: Հայ մեծամասնութեան կողմէ բռնակալած Կիլիկիա մը, վերջ ի վերջոյ անբաժանելի մասը պիտի կազմէ Հայաստանի, եթէ նոյնիսկ անտրամադիր ըլլան պետութիւններէ ոմանք ճանշ նալու Հայութեան անկապտելի իրաւունքը»:

Պրոֆ. Միք. Միսնասեան որը, վերջին մի քանի տարիներէ ընթացքում հրատարակել է «Հայկական Վերաշինութեան Մատենաշար»-ի հինգ հատորները — «Ծագումն ու Նկարագիրը Հայ Ազգին» (1922), «Բնիկ Նախնիք Հայոց» (1922), «Տաւրոսեան Եղբայրակցութիւն» (1923), «Նոր Օրումն Տեսիլքը» (1923), «Յեղային Բաղկացութիւն Ներկայ Հայութեան» (1924): 1925 ի վերջերից Ամերիկայի մէջ նա հրատարակում է «Լոյս» ամսագիրը՝ նուիրած Հայ ազգի հնազոյն պատմութեան ու մշակոյթի մանրակրկիտ գիտական ուսումնասիրութեան:

ՓԵՏՐԻԱՐ
FEVRIER

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՅՈՅՑ FEBRUARY
1927 **ՓԵՐԱՆ**

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

1

Լուսին 27 Պեհ. ամիս 602 ՄԱՅ. 11

Տ Օ Ն Ե Ր

ՓԵՏՐԻԱՐ — ցերեկ 10, գիշեր՝ 14 ժամ.

1. Ս. Երկոտասան մարգարէիցն.
- 3 Ս. Սոփիա և երից զստերացն.
5. Ս. Որդուց և թոռանց Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ Արիստակէսի, Վրր-թանէսի, Յուսկանն, Գրիգորիօի և Դանիէլի:
6. Բարեկենդան Ս. Սարգսի պահոց.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

2

28 | 12

ՊԱՐՍԿԱՀԱՅ ՄԱՍՈՒԼ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒ-
ԹԻՒՆ 1925 ԹԻՒՆ

Նոր Կեանք. Հարաժամեցիք. Թէհրան.
Գաղափար. „ „ „

Բորիս. Ծաղրական պարբերաթիւ.
Թէհրան. խմբագիր՝ Հայկ Դարագաշ:
Նոր Առաք. Հարաժամեցիք. Թէհրան:
«Բժ Պեհրու Ասլանեան» (կենսագրու-
թիւն) Հայկ Աճէմեանի. Ատրպ. Հայոց
Թիւ. Տպարան. Թաւրիզ 1925:

«Մասիա» Օրացոյց (պատի) Հայկ Աճէմ-
եան Ատրպ. Հ. Թ. Տպ. Թաւրիզ 1925:

«Նոր Լուսաբեր». Ա. տարի. դասադիրք.
(պատկերազարդ): Կազմեցին՝ Արմ.
Աֆթանդիլիան և Միր. Ստեփանեան.
Ատրպ. Հ. Թիւ. Տպ. Թաւրիզ. 1925:

«Նոր Լուսաբեր». Բ. տարի. դասադիրք.
(պատկերազարդ): Կազմեցին՝ Արմ.
Աֆթանդիլիան և Միր. Ստեփանեան.
Ատրպ. Հ. Թիւ. Տպ. Թաւրիզ. 1925:

«Օմար Ապեամ». բնագրից թարգմ.
Յովսէփ Սիրդաշեան. գրական-քննա-
դատական վերլուծում և քառեակ-
ների թարգմանութիւն. Տպարան
«Մողերն» Թէհրան:

«Զատեազիւր» 1925 թուի. կազմեցե
հրատարակեց Հայկ Դարագաշ. Թէհրան.
(Շարունակելի)

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

3

29 | 13

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

4

1 | 14

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

5

2 | 15

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

6

3 | 16

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

7

4 | 17

Հայկ Աճէմեան «ՄԱՍԻՍ» Օրացոյց Ե. տարի. 1927 Թաւրիզ.

ՓԵՏՐԻԱՐ
FEVRIER

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ FEBRUARY
1927 ՓԵՐԱՒԵ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

8

Հուսիս 5 Պեք. ամիս
7 6 8 18

Տ Օ Ն Ե Ր

11. Յիշատակ Յօնանու մարգարէին:
12. Ս. Սարգսի զօրավարին և որդւոյն
Մարտիրոսին:
✠ 14 ՏԵԱԹԸՆԿԱՌԱՋ (Սիմօն, Ժերունի)

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

9

6 19

ՊԱՐՍԿԱՀԱՅ ՄԱՍՄՈՒԼ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒ-
ԹԻՒՆ 1926 ԹԻՒՆ

«Տէր Ներսէս Արեւախաչապու Մելիք-
Թանգեան» Իւր ազգային և հասարա-
կական գործունէութեան քառասնամ-
եայ Յորեկեանի ազխիւ 1886—1926.
ընդարձակ կենսագրութիւն [պատկե-
րագարդ]. Գրեց՝ Հայկ Աճէմեան. 1926.
Մխիթարեան Տպարան. Վննետիկ:

«Մառիո» Օրացոյց (պատի) 1926
Հայկ Աճէմեանի. Ատրպ. Հ. Թեմական
Տպարան. Թաւրիզ:

Օրացոյց 1925—26 թւերի. հրատա-
րակութ. Նոր-Ջուղայի Առաջնորդարա-
նի. Ս. Ամենափրկչեան Վանքի Տպարան:

«Լուսադրբիւր» Գ. տարի. դասագիրք
(պատկերագարդ) կազմեցին Արմ. Աֆ-
թանդիլեան և Յիք. Ստեփանեան. Ատր-
Հ. Թեմ. Տպ. 1926. Թաւրիզ:

«Նախապատմական Մարդ եւ Հայ-
կական Առապելներ» դասագիրք.
(պատկերագարդ). կազմեցին Ռուբէն
Խանադատ և Գր. Վարդանեան. Թա-
րիղեան հրատարակութիւն. Տպարան
«Փարոս» 1926. Թաւրիզ:

«Հայաստանի Համառօտ Պատմու-
թիւն» դասագիրք. (պատկերագարդ).
կազմեց Ռուբէն Խան Ազատ. Տպարան
«Փարոս» 1926. Թաւրիզ:

«Արա եւ Եամիւրամ» (պօէմ). Արամ
Գառնեկի. Թեմ. Տպ. 1926. Թաւրիզ:

«Դաղափարի պարծանք» գրեց՝ Մակ-
ունիկ Պարոյան. Ջաղգարեան. Ատրպատ.
Հ. Թեմ. Տպարան. 1926 Թաւրիզ:

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

10

7 20

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

11

8 21

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

12

9 22

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

13

10 23

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

14

11 24

Հայկ Աճէմեան «ՄԱՍԻՍ» Օրացոյց 1927. Թաւրիզ:

ՓԵՏՐԻԱՐ
FEVRIER

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ FEBRUARY
1927 ՓԵՐԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

15

Հուսիս 12 | Պեթ. ամիս
ԱՆՆՄԱՆ 25

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

16

13 | 26

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

17

14 | 27

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

18

15 | 28

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

19

16 | 29

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

20

17 | 30

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

21

18 Էսֆենդար 1

Տ Օ Ն Ե Ր

15. Ս. Ատոմեանց զօրավարաց և Սիւրիասեանց վկայիցն.

17. Ս. Ոսկեանց քահանայիցն.

✚ 19. Ս. Իսահակայ Պարթևի Հայ-
րապետին մեռոյ.

21. Ս. Մարկոսի եպիս.ին և Պիօնի
քահանային.

ՀԱՅ ԱԶԳԻՆ

Հէյ, հայաժական ազգ իմ հարազատ,
Այս կեանքի ուղին քեզ ո՛ր է տանում.
Ի՞նչու ես այսպէս դալուկ յուսահատ,
Խոր վէրքերի մէջ դու լուռ հեծեծում...

Բռնած արքորի արիւնոտ ճամբան,
Դու սպասում ես փրկութեան ժամին...
Դալիս եմ անցնում օրերդ դաժան,
Աւեր և արցունք մնում քեզ բաժին...

Կաշկանդւած շաչող բիրտ շղթաներով,
Ստրկութեան մէջ ողբում ես հեծում...
Հայրենի երկրից հեռու բշտելով,
Ի՞նչ միշտ յաժում ես տար աշխարհներում.

Դալարում ես դու արեան ծովերում,
Կարօտ փրկութեան և հայրենիքի...
Քո գլխավերև ի՞նչու չի շողում,
Սուրբ ազատութեան նոր այգը ոսկի.

Օ, դու տառապեալ ազգ իմ խղճալի.
Այս արեան ճամբով դու ո՛ր ես գնում,
Եւ մեր փուչ կեանքի խաչը տանջալի,
Քո ուսին առած այդ ո՛ր ես տանում...

Որք Հայրիկ Գրիգորեան

Հայկ Աճէմեան «ՄԱՍԻՍ» Օրացոյց ե. տարի. 1927 Թաւրիզ.

ՓԵՏՐԻԱՐ
FEVRIER

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ FEBRUARY
1927 ՓԵՅՐԱՆ

ԵՐԵՔԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

22

Հուսիս 19 Պետ. ամիս
հաճեցաւ 2

ՉՈՐԵՔԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

23

20 3

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

24

21 4

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

25

22 5

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

26

23 6

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

27

24 7

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

28

25 8

Տ Օ Ն Ե Ր

22. Ս. Ղեոնդեանց Բաղանայիցն.
+ 24. Ս. Վարդանացն Զօրավարացն
մերոց հազար երեսուն և վեց վկայ-
իցն որք կատարեցան ի մեծ պատե-
րազմին (յԱւարայրի). Յիշատակ Մե-
ռելոց. Ազգային մեծ և պատմական տօն.
Դպրոցական հանդէսներ՝ Վար-
դանանց յիշատակին.

Տօնելի անուններն են՝ Վարդան,
Խորէն, Արտակ, Հմայեակ, Տաճատ,
Վահան, Արսէն, Գարեգին և հայկական
բոլոր ազգային պատմական անունները.
26. Կ. Պօլսոյ Ս. Ժողովոյն 150 Հայ-
րապետացն.

27. Բուն Բաբելեցոյան.

28. Առաջին օր Մեծի պահոց.

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Օ՛, հեռաւոր իմ հայրենիք սրբազան,
Մանկութիւնից անջատուցի բեզանից...
Շատ տարիներ արագ եկան ու անցան,
Բայց քո սէրը չանյայտացաւ իմ սրտից.

Քեզ սիրեցի անկեղծ սրտով ջերմազին,
Ու պատմեցի քո վշտերը դարաւոր...
Եւ թափեցի աղի արցունք դառնազին,
Բայց քեզ բախտը էլ չժպտաց փառաւոր.

Դու չտեսար նոր արշալոյս ոսկեփառ,
Եւ ոչ ուրախ ու հրջանիկ մի նոր կեանք...
Քեզ չար բախտը միշտ հալածեց անդադար
Կրօնեց ամուր անլուծելի նոր կապանք.

Ո՛վ, հայրենիք դու մնացիր սգալով,
Ծով արցունքի և արեան մէջ շաղաղած.
Քո բիւր ցաւեր իմ լալագին բնարով.
Միշտ կեբզեմ ու կպատմեմ ես մարդկանց.

Ուր Հայրիկ Գրիգորեան

U R S
M A R S

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

M A R C H
M A P T

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

1

ՄԱՐՏ — ցերեկ 12, գիշեր՝ 12 ժամ.

ԻՇԽԱՆ ՎԱՍԱԿ ՍԻՆԻՆ

Վարդանանց պատերազմի ականա-
տես պատմագիր Եղիշե Վարդապետը,
սկզբից մինչև վերջ գեղեցկահիւս ոճով
նկարագրում է կրօնական այդ մեծ
պատերազմի մանրամասնութիւնները:

Եղիշէն՝ Սպարապետ Վարդան Մա-
սիկոնեանին ներկայացնում է իբրև հայ-
րենասէր և կրօնին ջերմ պաշտպան:
Նրան վերագրում է ամեն տեսակ առա-
քինութիւններ, որոնց շնորհիւ նա կա-
րողացաւ իւր շուրջը հաւաքել 66,000
կուռղներ՝ ընդդէմ պարսից բանակներին:

Իշխան Վասակ Սինին, որ Հայաս-
տանի նշանաւոր նախարարներից մէկն
էր, հեռատեսութիւն է ունեցել համո-
զելու Վարդանին և իւրայիններին, որ
չը պատերազմեն պարսից դէմ, բանի
որ այդ պատերազմը կարող է պարտու-
թեամբ վերջանալ Հայերի համար:

Եւ վերջապէս նա կողմնակից է եղել
դիւանագիտական յարաբերութիւններ
մշակել Պարսից արքունիքի հետ և
կանխել պատերազմը: Նրան չեն լսել և
տեղի է ունեցել պատերազմը, Հայերի
չարաչար պարտութեամբ — Վարդան
Մամիկոնեանի, նախարարների և 1036
նահատակների մահով, գերութեամբ,
տանջանքներով, երկրի բայրայումով և
ծայր աստիճան թշուառութիւններով:

Կրօնամոլ և միակողմանի եղիշէ պատ-
մագիրը ծանր մեղադրանքներ է կու-
տակում Վասակ Սինի Իշխանի հասցէին:
Նա ճշմարտութիւն չի ասում թէ ինչու
Վասակ Սինին դէմ էր պատերազմին:
(Չարունակիկ)

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

2

Լուսին 26 | Պէտ. ամիս
Եւմեդար 9

27 | 10

ՀԻՆԳԱՇԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

3

28 | 11

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

4

29 | 12

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

5

1 | 13

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

6

2 | 14

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

7

3 | 15

Հայկ Աճէմեան «ՄԱՍԻՍ» Օրացոյց Ե. տարի 1927. Թաւրիկ.

ՄԱՐՏ
MARS

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՅՈՅՑ
1927

MARCH
M A R T

Երեքշաբթի
Mardi
Tuesday
Вторник

8

Հուլիս 4 | Պե. ամիս
հսկեցար 16

Տ Օ Ն Ե Ր

12. Ս. Կիւրդի Երուսաղէմայ Հյրպին.
13. Անառակին.

Չորեքշաբթի
Mercredi
Wed'sday
Среда

9

5 | 17

Հինգշաբթի
Jeudi
Thursday
Четверг

10

6 | 18

Ուրբաթ
Vendredi
Friday
Пятница

11

7 | 19

Շաբաթ
Samedi
Saturday
Суббота

12

8 | 20

Գիրակի
Dimanche
Sunday
Воскресен.

13

9 | 21

Երկուշաբթի
Lundi
Monday
Понедельн.

14

10 | 22

ԻՃԻԱՆ ՎԱՍԱԿ ՍԻՆԻ

Նա առարկում է, որ Վասակը կամենում էր Հայոց թագաւոր լինել ուստի և նա դարձաւ մատնիչ ու դաւաճան.

Պատմագիտական վերջին ուսումնասիրութիւնները. (Պրոֆ. Կ. Բասմաջեան, Պրոֆ. Հր. Աճառեան ուրիշները) հաստատում են, որ Եղիշէի ասածները Վասակի մասին անաւրդաւ են եւ իրականութեան յեն համապատասխանում. Բանի որ նա— Եղիշէն— իւր պատմութիւնը միակողմանի է գրել և անաչառ ոգին հեռու է նրա պատմութեան միջից.

Անշուշտ չպիտի նսեմանայ Վարդանի անունն ու փառքը, նրա կատարած մեծ գործը, նրա բարոյական յաղթանակի արժէքը, եթէ Վասակ Սիւնիք եւս արդարեանայ ներկայ սերնդի կողմից.

Այս արդարացումը պէտք է կատարւի գիտական հետազոտութիւններով, պատմական տւեալներով և ժողովրդական հրապարակային գրական դատերով, որոնք գալիս են լոյս սփռելու Վասակի գործի վրայ.

Որպէզի ընթերցողը գաղափար կազմէ Եղիշէի՝ Վասակի հանդէպ ունեցած ատելութեան, աւելի ճիշտ թշնամական վերաբերմունքի մասին, թող կարդայ հետագայ տողերը, որոնցմով Եղիշէն նկարագրում է Վասակ Սիւնի Իշխանի տառապանքները, անարգանքները և ողբերգական մահը.

(Զարուհակի)

Հայկ Աճէմեան «ՄԱՍԻՍ» Օրացոյց. Ե. տարի 1927. Թաւրիկ.

ՄԱՐՏ
MARS

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՅՈՅՑ
1927

MARCH
M A P T

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

15

Հուսիս 11 Պե. ամիս
հունվար 23

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

16

12 24

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

17

13 25

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

18

14 26

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

19

15 27

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

20

16 28

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

21

17 29

ՏՕՆԵՐ

19. Ս. Յովհաննու Երուսաղէմայ Հայրապետին և Հայրապետացն մերոց Յովհաննու Օձնեցւոյն, Յովհաննու Որոտնեցւոյն և Դրիգորի Տաթևացւոյն
20. Տնտեսին.
21. Գարուն եւ հասաւախած.

ԻԶԻԱՆ ՎԱՍԱԿ ՍԻՒՆԻ

«Իսկ ուրացեալն Վասակ հայէր ի միաբանութիւն սուրբ կապելոցն, որը մեծաւ խնդութեամբ ընդունէին զհարաւանսն, և զուարթագոյն և պայծառք երևէին որպէս յառաջագոյն յարքունիսն, հայէր և կարօտէր, և ոչ որ խառնեաց զնա ի նոսա, այլ ուրոյն նոզին կապանօք պահէին: Եւ օր ըստ օրէ բերէին իբրև զգէշ ընկենուին ի մեծ հրապարակին, ձաղէին և աշպանէին, և տեսիլ ամենայն կարաւանին զնա առնէին: Կողոպտեցին հանին և ոչ ինչ թողին զոր ընդ իւրն ունէր. այնպէս ձաղեցին աղբատութեամբ, մինչ հաց մուրանային և բերէին նմա իւր ծառայքն: «...Եւ իբրև այսպէս յամենայն կողմանց հարեալ վատթարացաւ, անկաւ յախտս դժնդակս անդէն ի կապանսն: Զնուա փոր նորա, և հարան և տրորեցան գոգք նորա, և քամեալ մզեցաւ թանձրամտութիւն նորա: Եռացին օրգունք ընդ աշս նորա, և ի վայր սորեցին ընդ ռնգունս նորա. խցան լսելիք նորա, և ծակոտեցան չարաչար շրթթունք նորա. լուծան ջիլք բազկաց նորա, և յետ կոյս կորացան կրկունք ոտից նորա: Բղխեաց ի նմանէ հոտ մահու, և փախստական եղեն ինմանէ ձեռնասուն ծառայք նորա. (Ջարունակիկի)

Հայկ Աճէմեան «ՄԱՍԻՍ» Օրացոյց ե. տարի. 1927 Թաւրիզ.

ՄԱՐՏ
MARS

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

MARCH
ՄԱՐՏ

ԵՐԵՔՄԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

22

Լուսին 18 Պեք. ամիս
Կանկնդար 20

ՏՕՆԵՐ

22. Պարսից ՆՈՎՐՈՒԶ.
23. Մանկացն Գառասնիցն.
27. Դատաւարին.

ՉՈՐԵՔՄԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

23

19 Հարվարդի 1

ՀԻՆԳՄԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

24

20 2

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

25

21 3

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

26

22 4

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

27

23 5

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

28

24 6

ԻՇԽԱՆ ՂԱՍԱԿ ՍԻՆԻՆ

«Լեզուն միայն կայր կենդանի ի բերան նորա, և ոչ գտաւ խոստովանութիւն ի շրթունս նորա: Ճաշակեաց զմահ հեղ-
ձամբուկ, և էջ ի գծոխս անհնարին
դառնութեամբ: Ոտնհար եղեն նմա ամե-
նայն սիրելիք նորա, և ոչ յագեցան
սաստիկ հարուածովք ամենայն թշնա-
միք նորա:»

«Եւ այն որ կամէրն թագաւոր լինել
մատնութեամբ՝ Հայոց աշխարհին, և ոչ
գերեզմանի նորա տեղի երեսեցաւ ինմին.
քանզի իբրեւ զշուն մեռաւ և իբրեւ զէշ
քարշեցաւ:»

«Ոչ յիշեցաւ անուն նորա ի մէջ սրբոց,
և ոչ մատեաւ յիշատակ նորա առաջի
սուրբսեղանոյն յեկեղեցւոյն: Ոչ ինչ ե-
թող չարիս՝ զոր ոչ գործեաց ի կեանս
իւր: և ոչ ինչ մնաց ի մեծամեծ չա-
րեաց՝ որ ոչ անցին ընդ նա ի մահուան
նորա:»

«Գրեաւ յիշատակարանս այս վասն նո-
րա, առ ի կշտամբումս յանդիմանութեան
մեղաց նորա. զի ամենայն՝ որ զայս
լուեալ գիտացէ, նզովս ի հետ արկցէ,
և մի լիցի ցանկացող զործոց նորա:»

Եզրակացութիւնը թողնում ենք ըն-
թերցողին, որ կարողանայ անաչառ կեր-
պով րննութեան առնել եղիշէ պատ-
մազրի յիշեալ նկարագրութիւնը և ապա
Վասակ Սինի Իշխանի մասին տալ իւր
փիճիւրը—նա արդա՞ր էր, թէ մեղաւոր:
Հ. Աճէմեան

Երեքշաբթի
Mardi
Tuesday
Вторник

29

Հուլիս 25 | Պեհ. ամիս
Քարճարդից 7

Չորեքշաբթի
Mercredi
Wed'sday
Среда

30

26 | 8

Հինգշաբթի
Jeudi
Thursday
Четверг

31

27 | 9

ՈՐԲ ՀԱՅՐԻԿ ԳՐԻԿՈՐԵԱՆ

„Մասիս“ Օրացոյցի 1927 թուի փարաբ ամսի վերջին երկու շաբաթաթիւթերի վրայ հրատարակուած „Հայրենի“ եւ „Հայ Ազգի“ ոտանաւորները գրել է Թաւրիզի Ամերիկեան Նպաստամատոյց Կոմիտէի Որբանոցի որբերից՝ Հայրիկ Գրիորեանը, որ ծնւել է Ուրմիոյ Գեարգարաթ գիւղում 1910 թուին: Նրա հայրը հասարակ երկրագործ է եղել և ունեցել է նահապետական բազմանդամ ընտանիք:

Երբ 1918 թուի ամբան բազաբական ղէպերի պատճառով Ուրմիոյ Հայութիւնը գաղթում է ղէպի Միջագետք. Հայրիկի ծնողները մեռնում են համադանում: Ութ տարեկան Հայրիկին վերցնում են որբ և տանում են Բաղդադ. ապա Բագուբա, այնտեղից էլ բերում է Թաւրիզ. ուր 1920 թւին բնդունում է Ամերիկեան Կոմիտէի Որբանոցում: Սովորել է Թաւրիզի Գաղթականական և „Մէմորիալ“ դպրոցներում մէկ մէկ տարի, իսկ 1924 թւին բնդունում է Թաւրիզի Հայոց Հայկադեան-Թամարեան ազգ. դպրոցը, որ նրան ներշնչում է հայրենասիրական և ազգասիրական ջերմ զգացումներ, որոնք յաճախ ի յայտ են գալիս նրա ոտանաւորներում: Նա դեռ պատանի է, հազմիւ 16 տարեկան, բայց արդէն սկսեակ բանաստեղծ է, որը կարող է լաւ ապագայ խոստանալ, եթէ կանոնաւոր կրթութիւն ստանայ: Ունի անտիպ ոտանաւորներ, հայրենասիրական և ազգային գաւ զգացումներով տոգորւած:

ՎԻԿՏՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

Անգլիոյ Վիկտորիա թագուհին, թագաւորի մահից յետոյ կենակցում էր մի իշխանի հետ. Նրանք իրականութեան մէջ ամուսիններ էին, ուստի և իշխան-ամուսինը յաճախ նկատողութիւններ էր աւնում թագուհուն, որը զայրանում էր և գիտել տալիս.

— Այնուամենայնիւ ես թագուհի եմ.

— Այնուամենայնիւ դու իմ կինն ես, պատասխանում էր իշխան-ամուսինը.

Մի օր թագուհին և իշխանը սուր վէճի են բռնում. Թագուհին վիրաւորում է իշխանի ինքնասիրութիւնը:

Իշխանը զնում է իւր առանձնասենեակը և ժամերով դուրս չի գալիս:

Թագուհին զղջում է իւր արարքի համար և ուղղում է ղէպի իշխանի սենեակը. Գուռը թակում է.

— Ո՞վ է, հարցնում է իշխանը ներսից:

— Թագուհին է.

Ներսից ոչ մի ձայն. Թագուհին երկրորդ անգամ թակում է դուռը.

— Ո՞վ է հարցնում է իշխանը.

— Թագուհին է. Նորից լուծիւն. Թագուհին երրորդ անգամ թակում է դուռը:

— Ո՞վ է, հարցնում է իշխանը.

— Կինդ է, կինդ... պատասխանում է թագուհին.

— Համեցէ՛ք տիկինս, ասում է իշխանը և թագուհին մտնում է սենեակը.

ԱՊՐԻԼ
A V R I L

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

A P R I L
A P R E L

ՈՒՐԲԱԹ Vendredi Friday Пятница	1 + 29 11
ՇԱԲԱԹ Samedi Saturday Суббота	2 30 12
ԿԻՐԱԿԻ Dimanche Sunday Воскресен.	3 1 13
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ Lundi Monday Понедельн.	4 2 14
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ Mardi Tuesday Вторник	5 3 15
ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ Mercredi Wed'sday Среда	6 + 4 16
ՀԻՆԳԱՇԲԹԻ Jeudi Thursday Четверг	7

Տ Օ Ն Ե Ր

- ԱՊՐԻԼ — ցերեկ 13, գիշեր՝ 11 ժամ.
+ 2. Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին մեռոյ
մուտն ի Վիրապ.
3. Դալստեան Կիրակէ:
+ 7. Աւետումն Ս. Կուսի (Աւետիս):

ԱԶԻԱՐՀԱՇՐՋԻԿԻ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մի գերմանացի աշխարհաշրջիկ հե-
տեկալ տեղեկութիւնները հաղորդեց իւր
ճամբորդութիւններից.

— Շուէդիայի մէջ տեսայ 120 եզան
կաշիներից կազմուած մի հսկայ Ս.
Գիրք:

— Փարիզում թութակները խօսում
էին Ֆրանսերէն, Անգլերէն և Իտալերէն:

— Ջաւա կղզում կանայք բեռնակիր
(համրալ) են և բեռները տանում են գլխով:

— Թաթարիստանում օրիորդներ սոխ
ու սխտոր են գործածում իրեն անու-
ահոտութիւն:

— Բուխարայում կան այնպիսի մեծ
սեխեր, որ 25 մարդ հազիւ կարողանան
մէկ սեխ ուտել:

— Հնդկաստանի մէջ տեսայ 8 տա-
րեկան աղջիկներ որոնք մայր էին, և
զաւակներ ունէին:

— Անգլիոյ մէջ տեսայ կին, որ տղա-
մարդու նման բեխ և մօրուք ունէր:

— Չինաստանի մէջ հասարակութեան
ներկայութեան բարկացող, բղաւող մար-
դիկ 5 օր կը բանտարկւեն:

— Ափրիկէի մէջ մարդակեր վայրե-
նիներ կան մինչև այժմ:

— Չինաստանի պատմական պա-
րիսպների շրջապատը կարելի է շրջա-
գայիլ 82 օրում, օրական 8 ժամ բայ-
ելով: (Շարունակելի)

ԱՊՐԻԼ
A V R I L

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

A P R I L
ԱՊՐԵՒՆ

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

8

Հուլիս 5 | Պես. ամիս
հարվարդիս

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

9

6 | 18

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

10

7 | 19

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

11

8 | 20

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

12

9 | 21

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

13

10 | 22

ՀԻՆԳԱՇԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

14

11 | 23

Տ Օ Ն Ե Ր

9. Յիշատակ յարութեան Ղազարու:
10. Ծաղկազարդ (Ծառզարդար) - Դրո-
նարացէք:
11. Աւագ երկուշաբթի:
12. Աւագ երեքշաբթի:
13. Աւագ Չորեքշաբթի:
14. Աւագ Հինգշաբթի: Տիեառակ ընթ-
րեաց Յիսուսի: (Ոտնալուայ-նաւարում)

ԱԶԻԱՐ ՀԱՇՐԶԻԿԻ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

— Վեց Աւարաւ, իմ շրջագայու-
թեանց ժամանակ աշխարհում պատա-
հեցի Աւարաւ անունով վեց վայրերի.
այսպէս, Աւարաւի կղզու մէջ Աւարաւ
անունով մի քաղաք և մի լեռ կայ.
Հիւսիսային Ամերիկայի Վիրջինեա, Ա-
լամբա և Փէնսիլվանիա նահանգների
մէջ երեք հատ փոքր քաղաքներ կան
Աւարաւ անունով, եւ վերջապէս Հայաս-
տանի Աւարաւ լեռը, որից ստացել են
իրենց անունները վերոյիշեալ բոլոր
վայրերը:

— Եվէյցաւի վայել նահանգի
գրէթէ բոլոր բնակիչները խուլ և
համր են:

— Կ. Պոլսում տեսայ աշխարհի ա-
մենատարիքաւոր մարդը — Բիթլիսցի
Զարօ Աղա անունով 152 տարեկան մի
բիրդ. նրա տղաներից մէկ 96 տարե-
կան է այժմ. 1925 թուին Զարօ Աղային
Ամերիկեան մի ընկերութիւն տարել է
Ամերիկա և ցուցադրել է: Զարօ Աղան
նոր ատամներ է հանել, աշխոյժ է,
ուրախ, կանանց հետ կատակներ է ա-
նում: Հազնւում է ոսկիթել հիւսուածք-
ներով շորեր և միշտ զբօսնում է:

— Բուն Հայաստանի մէջ ապրող հայ
ժողովուրդը շատ հիւրասէր է և սրտա-
բաց: Ամեն տեղ յարգանքով ընդունում
էին ինձ, հիւրասիրում և առաջնորդում:

ԱՊՐԻԼ
A V R I L

ՄԱՍԻՍ՝ ՕՐԱՅՈՅՑ
1927

A P R I L
ԱՊՐԵԼԻ

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

15

Հուլիս 12 | Պե. ամիս
Հարկարդ. 24

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

16

13 | 25

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

+ 17

14 | 26

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

+ 18

15 | 27

ԵՐԵՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

+ 19

16 | 28

ՉՈՐԵՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

20

17 | 29

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

21

18 | 30

Տ Օ Ն Ե Ր

15. Աւագ Ուրբաթ: Յիսուայի խաչե-
լուծեան Յիսուսի:

16. Ճրագալոյց Յարութիւն Յիսուսի:

+ 17. ՁԱՏԻԿ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՅԻՍՈՒՍԻ:

+ 18. Բ. Օր Հասկի: Յիսուայի մեռելոց:

+ 19. Գ. Օր Հասկի:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԹԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

— Վանի և Շատախի Հայութեան
հերոսական ինքնապաշտպանութեան
կռիւների 12-րդ դարեղարձը. 1915—
7|20 Ապրիլ—1927:

— Մեծանուն գիտնական պրոֆ. Ն.
Մառը, իւր գիտական արշաւախմբով
1916-ի ամրան անցաւ Վան, պատմա-
գիտական պեղումներ և ուսումնասի-
րութիւններ կատարելով Վանի բերդի,
Թոփրաք-Կալէի և Հայկայ Բերդի վրայ:

— Էջմիածնում մեծաշուք հանդէս-
ներով տօնեց «Նուագող Վշտից Հայ-
րենեաց» Հայոց Հայրիկի ծննդեան հար-
իւրամեակը. 1820—4|17 Ապրիլ—1920:

«ԲԱՐԵՒԱՍԷՐ» ԳԻՒՂԱՑԻՆ

Երկու Մոկացի գիւղացիներ մտնում
են Վանի բազարը:

Նրանցից մէկը, իւր ժպտալից և սի-
րալիր դէմքը աջ ու ձախ դարձնելով
բոլոր Հայ խանութպաններին — Բարե
ախպէր, բարե ախպէր է ասում:

Ընկերը նկատում է.

— Ս,յ ախպէր, թէ որ բոլոր խա-
նութպաններին բարե տաս, մենք մին-
չև երեկոյ պիտի մնանք բազարում:

Բարեոգը շուտ վերջացնելու համար
իւր բարեները շարունակում է ասել:

— Երկու դուքան մէկ բարե, երկու
դուքան մէկ բարե:

Հայկ Աճէմեան «ՄԱՍԻՍ» Օրացոյց Ե. տարի. 1927 Թաւրիզ.

ԱՊՐԻԼ
AVRIL

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

APRIL
АПРЕЛЬ

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

22

Հուլիս 19 ՊեՏ. ամիս
Յար/արդից 81

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

23

20 Օրդիբեհոս 1

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

24

21 2

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

25

22 3

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

26

23 4

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

27

24 5

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

28

25 6

ԱՊՐԻԼ 24 ԿԻՐԱԿԻ

ՅԻՂԱՏԱԿ ԲԻՒՐԱԽՈՐ ՆԱՀԱՏԱԿԱՅ
ՄԵՐՈՑ ՅԸՆԹԱՑԸՍ ՀԱՄԱԶԻԱՐ-
ՀԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ.

Հայաստանեայց եկեղեցիներում
կատարել Ս. Պատարագ և հանդի-
սաւոր հոգեհանգիստ.

Ազգային դպրոցներում և կրթ-
թա-կուլտուրական հիմնարկու-
թիւններում կազմակերպել սգա-
հանդէսներ և յարգանքի ցերեկոյթ-
երեկոյթներ համազգային այս մեծ
Սգատօնի առթիւ.

25. Առաջին տարեդարձ թագազրու-
թեան Նորին Վեհափառութիւն ՐԻԶԱ
ՉԱՀԸՆԸԱՀ ՓԱՀԼԷՎԻԻ, թագաւոր Պա-
րսկաստանի.

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԻԱԿԱՆ ՈՂԻԵՐԴ

Յիշատակին նրանց՝ որոնք տարագրութեան
և մահուան ճամբանների վրայ ուժասպառ ըն-
կան ի խորոց որտի մըմնջելով այս ողբերգը.

Սիրտս նմանէր էն փլած աններ,
Կոտրեր էր գերըններ խախտեր էր աններ,
Էթեմ գիս թալեմ գարնան բէշ գետեր,
Ընեմ էն ձկանց ձագերուն յընկեր...:

Սև ծովն եմ տեսեր՝ սկզբաւան ի բոլոր,
Այն կը զարկի չի խռուր յուրոր,
Էն վնդն ի տեսեր մէկ ծով էրկու թաւոր,
Ա՛խ, արուն կուլայ սիրտս սեւաւոր...:

Բառերի բացատրութիւն — 1) Առաւ, յոր-
դահոս: 2) Այս տողը նշանակում է աչքերի ու
սպիտակ մասերը, որոնք նմանեցւած են
երկու ծովերի, իսկ արցունքներն էլ՝ ախիւքների
որոնք թէև խփում են, բայց «սև ու սպիտակ
ծովերը իրար չեն խառնուում»:

ԱՊՐԻԼ
A V R I L

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

A P R I L
A P R E L

Ուրբաթ
Vendredi
Friday
Пятница

29

Հուլիս 26 | Պեճ. ամիս
Oghibates 7

Շաբաթ
Samedi
Saturday
ԿյճԾՕԴԱ

30

27 | 8

ՔՐԻՂԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐ

Քիւրդերի մէջ քաղաքական անկախութեան գաղափարը և Անկախ Քիւրդիստան ունենալու ձգտումը զարթնել է 1840-ական թւերին. Մօտ 85 տարւայ ընթացքում (1840 — 1926) Տաճկաստանի և բուն Քիւրդիստանի քիւրդ ցեղերն ու աշիրէթները պարբերաբար ապստամբեցին Տաճկաց կառավարութեան դէմ, քաղաքական ազատութիւն ձեռք բերելու նպատակով.

Քրդական առաջին մեծ և կազմակերպւած ապստամբութիւնը պայթեց Վանի հարաւ-արեւելեան քրդական ծայրագաւառներում, 1842 թւին, ղեկավարութեամբ Բազրխան Բէկի և Խան Մահմուդի. Տաճիկները խիստ կերպով ճնշեցին այս շարժումը և ղեկավարներին արսորեցին Անատոլիի խորքերը.

Գարսիա-տաճկական սահմանազլխի վրայ, 1881—2 թւերին քրդական ուժեղ շարժում և արշաւանք ծայր առեց, Շէյխ Ուրատուլլահի ղեկավարութեամբ. Այս շարժումից տուժեցին բրիտանական և իսլամ ազգաբնակչութիւնները.

Բիթլիսի նահանգում, 1914 թւի զարնան, Չէյխ Սայիդի, Չէյխ Շահաբէդդինի և այլոց ղեկավարութեամբ պայթեց քրդական ուժեղ մի ապստամբութիւն, Տաճկաց կառավարութեան դէմ. Քրդերը մօտ 70,000 հոգով կռիւ էին մղում տաճիկ զօրաց դէմ. Կարճ ժամանակի մէջ տաճիկները յաջողեցին ճնշել ըմբոստութիւնը. Չէյխ Սայիդը ձերբակալեց իւրայիննեւրով և կախեց.

Եւ վերջապէս 1925 թուի Փետրուարին Տիգրանակերտի և Խարբերդի նահանգներում ծագեց բըրդական ապստամբութիւն ղեկավարութեամբ Խնուսի Չէյխ Սայիդի. Տաճիկները նորից ճնշեցին այս շարժումը, ձերբակալեցին Չէյխ Սայիդին և բոլոր ղեկավարներին, որոնց կախազան բարձրացրին. Սակայն քրդական շարժումը կանգ չառեց. Բոլոր քիւրդերը (Տաճկաստանի) ոտքի կանգնեցին և շարունակեցին իրենց ազատագրական պայքարը, որը գընալով աւելի ևս զարգանում ու ծաւալում է մինչև այժմ (1927 թ.).

Քրդական շարժումների ժամանակ, քիւրդ աշուղները յօրինել են բազմաթիւ ժողովրդական երգեր, որոնցից մէկի ամեն տան յաջորդում է յետեւալ յանկերգը.

Լճ Լճ Լճ Լճ Լճ Լճ,
Զըման զըմանէ Թըքանէ,
Դավրան դավրանէ Ֆլիթթանէ,
Խուլիօ սարէ Քիւրդիստանէ...

Այսինքն՝ ժամանակը Թուրքերին է, Զըջանը (վայելքի) Հայաստանին է, Թող հող գայ Քիւրդիստանի գլխին:

Հայկ Աճէմեան «ՄԱՍԻՍ» Օրացոյց. Ե. տարի 1927. Թաւրիզ.

ՄԱՅԻ
M A I

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

M A Y
M A Ի

Կիրակի
Dimanche
Sunday
Воскресен.

Երկուշաբթի
Lundi
Monday
Понедельн.

Երեքշաբթի
Mardi
Tuesday
Вторник

Չորեքշաբթի
Mercredi
Wed'sday
Среда

Հինգշաբթի
Jeudi
Thursday
Четверг

Ուրբաթ
Vendredi
Friday
Пятница

Շաբաթ
Samedi
Saturday
Суббота

1

Հունիս 28 | Պէտ ամիս
Օրդիթէկէտ 9

+ 2

29 10

3

1 11

4

2 12

5

3 13

6

4 14

7

5 15

S O Ն Ե Ր

ՄԱՅԻՍ. - Յերեկ 14, գիշեր՝ 10 ժամ.
1. Համաշխարհային աշխատատարա-
կան միժ տուն.

ՊԵՏՄԱԿԱՆ ԹԵՄԱՏԵԿԱՆԵՐ

Պարսից Քրդա Ծահրնշահ Փահլէվի
թագադրութեան ժամաշուր հանդէսները
տեղը տնեցան Թէհրանում և ամբողջ
Պարսկաստանում 1926 թ. Ապր. 25-ին:

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապե-
տի կողմից Թէհրան ժամ. նոց և թագա-
դրութեան հանդէսներին ներկայ եղաւ
Ս. Էջմիածնի Կեր. Հոգեւոր Թորհրդի ան-
դամ և Պարսկա Հնդկաստանի Առաջնորդ
Տէր Սեւոպ. Ալեքիսիակոս (Մազիս
սոս) որը Քրդա Ծահրնշահին մատուց
Վեհ. Հայրապետի շնորհատրութեան և
օրհնութեան կանգակը:

Եանեւն Պարսկահայութեան, թագա-
դրութեան հանդէսներին մասնակցեց Հայ-
կական պատգամաւորութեան շքախում-
բը, Նոխ-գահութեամբ և հովանաւորու-
թեամբ Ատրպատակ նի Հայոց թեմական
Առաջնորդ Տէր Նիկոլէս Ալեքայ. Մելիք-
Թանգիանի, որի հետ Քրդա Ծահրնշահը
երկու անգամ սիրալիր տեսակցութիւն էր
ունեցել:

ԶԻՈՐՃԱԼԻՔ

Թատրիկի Հայերի „ամառանոցն“ է
Մուժմարտ հայաբնակ դիւղը:

Այս դիւղացի մի բարեպաշտ Հայ
ձմեռայ առատաները, շատ շատ
արթնանում էր. բացում, խաչակերում
էր երեսը և ազա մտնում էր դռը, ուր
կապւած կիժան և լծկան կենդանիներին
բարեւում էր աջակէս:

— Բա՛նա՛ն ըլի՛ի ի՛նձ . խէրին բարա-
բեաթին ըլնէք, Աստուած սաղ ջար տայ
հրմէկանոց, դու՛վաթով ըլնէք, ա՛նա՛ն
մմէ՛կէ՛ն:

ՄԱՅԻՍ
M A I

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

M A Y
M A Ի

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

8

S O Ն Ե Ր

8. Կարմիր կիրակի.

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ ԵՐԿԱՐՈՂ ՊԱՅ-
ՄԱՆՆԵՐԸ

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

9

Հուլիս 6 Պե. ամիս
Օրհրդեալ 16

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

10

7 17

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

11

8 18

ՀԻՆԳԱՇԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

12

10 20

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

13

11 21

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

14

12 22

Հանդարդ խիղճ, ուրախութիւն,
չափաւոր ուտել-խմել, կերակուրը լաւ
ժամել. հանդարտութիւն, մաքուր բարք,
բացօդեայ զբօսնաք, մարմնամարդութիւն
ամեն օր, շուտ քնանալ, շուտ արթնա-
նալ, ութ կամ ինը ժամ քնել, մշտական
յոյս, առողջարար օդ, կատակ և ծիծաղ,
համաճարակից չը վախենալ, առողջ մի-
ջավայր, ճշտապահութիւն, չը ծխել, չը
հարբել, իւր վիճակից դուրս, մարմնի մաք-
րութիւն, մտերմութիւն, իւրաքանչիւր
բանջարեղէն և պտուղն ուտել ժամանակին.
հաճելի աշխատանք, երգ և նուագ, ժա-
մանակին ամուսնանալ, լուսաւոր և օդա-
տուն սենեակներ:

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ ԿԱՐՃԱՑՆՈՂ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Շարունակ մեռնելու վախ, ցանկաւա-
րութիւն, վատ օդ, տխրութիւն, տանջւող
խիղճ, ծանր հոգեք, անգործութիւն,
բուռն կիրք, կերակուրը լաւ չը ժամել,
նենգութիւն, նախանձ, կանուխ ամուս-
նութիւն, ատելութիւն, ծուլութիւն, ան-
մաքրութիւն, շատ ծխել և հարբել վատա-
ռողջ բնակարան, շատակերութիւն, ան-
քնութիւն. չարաչար աշխատանք, առանձ-
նութիւն, դեղորայքի չափազանց գործա-
ծութիւն, շռայլութիւն, ազահութիւն,
յոգնածութիւն, հոգեկան տանջանք,
բամբասանք, ռիսկալութիւն:

ՄԱՅԻՍ
M A I

,ՄԱՍԻՄ՝ ՕՐԱՅՈՅՑ
1927

M A Y
M A Յ

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

15

Հուլիս 13 Պեք ամիս Օրդիբլիկոս 23

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

16

14 34

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

17

15 25

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

18

16 26

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

19

17 27

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

20

18 28

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

21

19 29

ԹԱԽԻՐԻՉԻ ՀԱՅՈՅ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԲԱՐԲԵՐԸ
(Թաւրիզի բարբառով)

Հատուց առաջ նօղրլ էր,
Հէլով շրնամ հա բիզմըշկով,
Նրշանին հո խառնիսին՝ գիւլարով
Փէշմտգ, գոռով խնձօր, բուռմա՝
Ճիրնի, քոստ-նարաթ:

Մրկաները կանֆէտ, բօնրօն,
Մօնպաս հո շօրլաթ,
Պլօմբիրա, դօնդրմա,
Փալալինը մարմալադ:

2

Հատուց առաջ խառնիսներրմ,
Միրզէի էր թիրիմզի, հո լոզգին,
Քաշքըշկով կտարուվիլով՝
Անջադ մէջտեղ կընդրնին,
Մէյմէկու դէմ խէյաք հեռու կը կայնին,
Խզար նազով, խզար տուզով
Թիրինզու հառովը կըսըռջրվին:

Մրկաները տղամարթիկ գուշա-
դրմ են կընիկներին,
Գիժի նրման վիրն թրօցներմ,
Ոսկոտները կօտըտարմ:
Էս խնչա ոնեւլ— տու բտեղ,
Էս խնչա թուտեւլ տու բնդեղ,
Վալսա, թանգօ հա ֆօկըստըռօտ,
Միսըտ թափվի ալ լակոտ:

3.

Հատուց առաջ խառնիսներրմ
Չրոնա եր հո բալարան,
Մարտիրոսը կըփրշէր
Իփրանուն էլ գոմ կը պախէր ընդըրան,
Թառ էր, չունգուռ, թիւթակ—
Գափալ լա խաղ ասող՝
Քախցր ծէնով կըլիրլացնող,
Դոդոմը կամէր քոմանչէն
Դրզրզրզին նազարէն:

(Հարօնակելի) ԲԺ. Արտ. Հահրազեան

ՄԱՅԻՍ
M A I

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

M A Y
M A Y

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

22

Հուսիս 20 Պե. ամիս
Օրդրեհեո 80

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

23

21 | 31

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

24

22 | Խորդաղ 1

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

25

23 | 2

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

26+

24 | 3

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

27

25 | 4

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

+ 28

26 | 5

S O Ն Ե Ր

+ 26. Համբարձումն Յիսուսի(վիճակ).
+ 28. ՀԱՅՈՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ազատութեան և անկախութեան հը-
շակման ինեբրորդ տարեդարձը.
1918 — Մայիս 28 — 1927.

Հայաստանեայց եկեղեցիներում կա-
տարելի ս. պատարագ և հանրապետա-
կան հանդիսաւոր մաղթանք: Ազգային
հիմնարկութիւնները փակ են.

Այս մեծ և պատմական ազգային
տօնի առթիւ կազմակերպել ցերեկոյթ-
երեկոյթներ, հանդէսներ և յաւուր
պատշաճի ցոյցեր,

ՄԱՅԻՍԻ 28-ը

Հայ ազգի դարերով երազած անկախ
եւ ազատ Հայրենիք—Հայաստան գա-
ղափարին իբրեւ յաւերժական և իրա-
կան Յուշարձան միշտ յիշելի պիտի
մնայ 1918 թի Մայիսի 28-ը, որին
անխախտ հիմնաքար եղան Սարգարա-
բաղի, Բաշ Ապարանի և Ղարաբիլիսէի
հերոսամարտերը:

Հայ ժողովուրդը իւր զօրամասերով
և կամաւորների խմբերով, անհաւասար
և օրհասական կռիւ մղեց թշնամու
դէմ, և «իւր քաջ որդոց սուրբ արիւ-
նով» ազատագրեց Մայիսի 28-ին:

Տօնենք մեր անկախութեան և ազա-
տութեան այս նոր դարագլուխը—Մա-
յիսի 28-ը— և խորին պատկառանքով
խոնարհենք մեր ծանօթ և անծանօթ
զոհերի, յայտնի և անյայտ շիրիմների
առջև, որոնց տէրերը յոյսը՝ աչքերում
պահած ընկան զեռ ազատութեան
արեր չտեսած: Յաւերժ յիշատակ նը-
րանց: Հայ Ազատագրութեան և ազ-
գային գործիչներին—մտքի, զրշի, զէն-
քի բոլոր աշխատաւորներին—փառք ու
պատիւ, որ Մայիսի 28-ը դարբնեցին:

Հայկ Աճէմեան «ՄԱՍԻՍ» Օրացոյց Ե. տարի 1927. Թաւրիզ.

ՄԱՅԻՍ
M A I

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

M A Y
M A Y

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

29

27

Պե. ամս
հարգադ 6

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

30

28

7

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

31

29

8

ԹԱԻՐԻՋԻ ՀԱՅՈՑ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԲԱՐՔԵՐԸ
(Թաւրիզի բարբառով)

— Մըկանները ըսկրիպկայա, մանդալին.
Ֆլէյտա, կիթառ վիօլոնչէլօ,
Մեղայ Աստծու ժամի մէջըմն էլ փիանօ.

4

Հստուց առաջ բոբար, բողբաշ,
Դօրմա, քիւֆթա էր ետ բօրանի,
Մախոխ, քոշգոկ, քոլլոփաչա,
Դալադ, բանջար, կորմաեռխնի.
Խըվըրիկ էր ետ ալեյուկ,
Փլաւ, խուռուշ կոնաղներին,
Շոր ձուգուն էր ետ հոսուդո,
Կաթով խաւիժ ծընընդականին.
Մըկանները ոսրբիւտ, բօռջա

եւ կաթլէտ,

Ասետրինա, լասասինա հընդուշկա,
Ադրիվնօյա, բիշտէկսա,
Մակարօնի եւ օմլէթ.

5

Հստուց առաջ սոֆորին Թէհրանի
էշ, կաթըռ, ծի էր,

Կընիկներին մառֆաշ բոնդից
Թոնբուլիթի ետ քոջոֆո էր.
Մըկանները փայտօնա, վիլօսիպետ,
Օթօմօրիլ, տյըր-փալան,
Մէկ էլ տեսար կուշի նըման
Քեզի երկինք թըռցըրան:

6

Հստուց առաջ բիւզմա բըցած
Դէյմա էր ետ ստրդտրի,
Լաստիկից ետ աթլազից արխալօզ
էր, մէշկին քոմար էրծաթից.
Տէմը ցածըր քամակը պանցըր
կազմի քրթոզ սև պուռթից:

— Մըկանները ճառկէթ ա, սերթուկ
եւ սմօկին,

Նըշաստա զտրկած շապիկը խաբին
Պըռունգները ծալած լափ կառճիկ
Չօլգոլ կտորից տուռուրա վարտիկ.

7

Հստուց առաջ կընիկները կլօխ
կը կապին,

էրկէն մագեր, սիւրուն բըռչոզ կը
պախին.

Թխտաշոր, պօրիկ կոզմո կը տընին,
վերիցը չիբիլո, ետո եայլուդ եռշ-
մազ կը բըցին:

Պառանները չորխաթ, դօլամա եւ
բոլլոեռդի,

Կոզմի տակից ջորզո ջորզո կը
պսպըղար բաջախի:

— Մըկանները կնիկները միւթրիւբի
պէս քօրից կըղըրըմ էն ծամները,
Մէ շըլապա խօռըզի պոչով զար-
թըրած,

Չըխտըմ են դիւշուն աշկները.

Քլօշ-մլօշ կառճ-նեղ օյմէն բըցըմ
են խաբները,

Մէ չորիզ ծէռին չափշըփըմ էն
բիւշանները.

(Շար.) Բժ. Արս. Չահրազեան

1. Պատմական Հայաստանի
15 նահանգներ

Բարձր Հայք, Զորրորդ Հայք, Աղ-
ձնիք, Տուրուբերան, Մսկք, Կորճէք,
Պարսկահայք, Վասպուրական, Սիւ-
նիք, Արցախ, Փայտաւարան, Ուտի,
Դուզարք, Տայք, Սյրարատ:

2. Հայկական Պարի լեռներ

Մասիս, Բարձր, Զրարաշխ, Բիւ-
րակն, Մնձուր, Գեղուայ, Կօրնոյ,
Դոհանամ, Ծաղկանց, Նպատ, Սի-
փան, Դրդուռ, Ընձաքիսար, Արտօս,
Աոնօս, Վարադայ, Գեղամայ, Գե-
ղարբունեաց, Դարւոյ, Դիգափայտի,
Արցախու, Սիւնեաց, Տաշրաց, Փոքր
Կովկաս, Արագած և Արայի:

3. Օսար լեռնաշղթաներ

Մոսկիքեան, Պարխարեան, Տօրոս,
Սասնոյ, Անտօք, Խութ, Մասիոս,
Կորդուաց, Պարապոմիզ և Զազրօս:

4. Փոքր Հայքի եւ Կիլիկիոյ լեռներ

Պոնդական Լեռնաշղթայ, Հաբէլ,
Ատաղիկ, Շաղլըբէլ, Անտի Տաւրոս,
Տաւրոս, Սև Լեռներ կամ Ամանոս:

5. Հայաստանի նշանաւոր գետեր

Կուր, Երասխ կամ Արաքս, Եփ-
րատ, Տիգրիս ձորոխ, Ախս, Ի-
րիս, Զիհուն, Սիհուն, Սելեկիա,
Տարսոն, Բէնդի մահու, Սև, Անդ-
ղայ և Օրօրան գետեր:

6. Աւախ գետի վտակներ

Մուրց, Կարուց, Ախուրեան, Մե-
ծամօր, Քասախ, Հրազդան, Աղատ,
Դարւոյ, Բարկուշատ, Մակու, Տըզ-
մուտ և Կարմիր:

7. Կուր գետի վտակներ

Խրամ, Զորագետ, Աղատ, Շամ-
քոր, Դանձակ, Թարթառ, Խաչէն
Կարկառ:

8. Եփրատ գետի վտակներ

Սարչամա, Դայլ, Ոսկեղէտ, Շառխան,
Խնուս, Զապաղլուր, Բերրի, Մնձուր,
Մանաղկերտ, Խարբերդի գետ, Մեղրագետ:

9. Տիգրիս գետի վտակներ

Մեծ կամ Վերին Զապ գետ, Փոքր Զապ գետ:

10. Ճորոխ գետի վտակներ

Օլթի, Պարտէշ, Թօրթուռ, Արտանուշ:

11. Հայաստանի ծովակներ

Սևանայ, Վանայ, Ուրմիոյ:

12. Հայաստանի լճակներ

Պալականցիս կամ Զլդըր լիճ, Թափա-
րաւան, Դալատու, Ծովք, Արճակու և Նա-
ղիկ լիճ:

13. Հին Հայաստանի Մայրաքաղաքներ

Արմաւիր, Արտաշատ, Դուբին, Վաղար-
շապատ, Բազաւան, Շիրակաւան, Կարս,
Անի, Տարսոն, Սիս և Վան:

14. Արեւել. Հայաստանի քաղաքներ

Դանձակ, Զուշի, Դորիս, Օրդուբադ,
Նախիջևան, Կաղզուան, Իգտիր, Վաղար-
շապատ, Նոր Բայազէտ, Երևան, Ալէք-
սանդրապոլ, Կարս, Օլթի, Արդուին, Ար-
դահան, Ախալքալաք, Ախալցխա, Ղաղախ,
Լոռի, Դիլիջան:

15. Արեւմտ. Հայաստանի քաղաքներ

Վան, Բերկրի, Բայազէտ, Ալաշկերտ,
Կարին, Բաբերդ, Մամախաթուն, Երզնկա,
Քղի, Խոզաթ, Խարբերդ, Բալու, Կէնջ,
Մուշ, Դատուան, Խնուս, Խլաթ, Մանաղ-
կերտ, Աղբակ, Շատախ, Մոկս, Սղերդ,
Բաղէշ, Տիգրանակերտ:

16. Փոքր Հայքի եւ Կիլիկիոյ քաղաքներ

Սերաստիա, Ակն, Արաբկեր, Տիվրիկ,
Կիւրին, Մալաթիա, Ադանա, Սիս, Հա-
ջըն, Զէլթուն, Մարաշ, Մերսին, Իսքէն-
դէրուն:

17. Պարսկահայ քաղաքներ

Մակու, Մարանդ, Խոյ, Սալթաստ, Ուր-
մի, Մարաղա, Դավրէժ:

ՅՈՒՆԻՍ
J U I N

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

JUNE
И Ю Н Ы

2 րդ քչարթի

Mercredi
Wed'sday
Среда

1

Հունիս 30 | Պես. ամիս
հարցադ 9

Տ Օ Ն Ե Ր

ՅՈՒՆԻՍ.— Յերեկ 15, գիշեր՝ 9 ժամ.
5. Հոգեգալուս, Բարեկենդան եղիա-
կան պահոց:

Հինգչարթի

Jeudi
Thursday
Четверг

2

1 | 10

ԹԱԻՐԻԶԻ ՀԱՅՈՑ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԲԱՐԳԵՐԸ
(Թարիգի բարբառով)

8

Ո՞ր մէկն ասեմ, որը չասեմ խնամի,
Կլօխ չի կա, որ մարթ մէյ մէկ
Թարիգ անի.

Ուրբաթ
Vendredi
Friday
Пятница

3

2 | 11

Մտոթ ասումա ցարը բաշի ատամին,
Ջանի վիրէն տափըկվի,
Վախանքում որ սուս անի,
Բիրդան բարը տրարվի:

Ետնի վո՞վա մեզի սայմըշում,
Վո՞վա մեզի անգաջ տընքում:

Շաբաթ
Samedi
Saturday
Суббота

4

3 | 12

Ինչ թափալուտմէ շուն խաչաց ետ մենք
Նահախ տեղը ծանդըր տեղները թըթե-
ցներ.

Ձէ բալամ աչամբս լափ սրոջըմբրա,
Տակից կըլխից հորդադ փոխվերա.
Խանչալախուփ).

Կիրակի
Dimanche
Sunday
Воскресен.

5

4 | 13

Տեղներումս պինդ շընթըռտվենք,
Ծէններս բըցենք մեր փորը,
Հալոմ մօր փորից տուս չի էկէ ըստուց
ճֆտից էկողը:

ԲԺ. Արս. Դանբազեան

Երկուշարթի

Lundi
Monday
Понедельн.

6

5 | 14

Թարիգ 1926

ՇՈՒՏԱՍԵԼՈՒԿ

Թէ դու ուզդես ուղեղդ ուղիղ
Ուղեղդ ուզդէ ուղիղ ուղիղ:

Երեքչարթի
Mardi
Tuesday
Вторник

7

6 | 15

Տուր թուր, հուր, սուր ինձ,
Ջուր լուր, մուր, ջուր՝ քեզ:

Թէ ունես կիրթ սիրտ ճիշտ,
Ապա ունես միշտ ճիշտ փիշտ:

Հայկ Աճէմեան «ՄԱՍԻՍ» Օրացոյց Ե. տարի 1927. Թարիգ.

ՅՈՐԵՔՄԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

8

Լուսին 7 | Պեհ, ամիս
խորհրդ 16

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

9

8 | 17

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

10

9 | 18

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

11

10 | 19

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

12

11 | 20

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

13

12 | 21

ԵՐԵՔՄԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

14

13 | 22

Տ Օ Ն Ե Ր

12. Յիշատակ Եղիայի Մարգարէին.
13. Ս. Կուսանացն Հռիփսիմեանց.
14. Ս. Կուսանացն Գայիանեանց.

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

Ատրպատականի Հայոց Առաջնորդ Տէր Ներսէս Արքեպ. Մելիք-Թանգեանի Ազգային Գործունէութեան բառասնամայ Յորելեանը (1886 — 1926) մեծաշուք հանդիսաւորութեամբ և լայն ժողովրդականութեամբ տօնուեց 1926 Թ-ի Մայիս, Յունիս և Յուլիս ամիսներին Պարսկաստանի և արտասահմանի Հայ գաղութներում — Թաւրիզ, Թէհրան, Ղարադաղ, Սալմաստ, Ուրմի, Վարադա, Միանդաբ.

Փարիզ, Պրազա, Գահիրէ, Աղեքաանդրիա. Բէյրութ, Բաղդադ.

Յորելեանը փառաւոր և մեծ շուքով տօնուեց Թաւրիզում Յունիս 12-ին, շարաթցերեկ և դիշեր. Յորելեանի հանդէսին ներկայ էր մօտ 3000 հասարակութիւն. Մասնակցում էին Պարսից կառավարութիւն, Ասորի համայնքը, Ամերկացիներ, Գերմանացիներ, տարազիր Ռուսներ: Ատրպ. Հայ ազգային, կրթական, հասարակական մարմինները, աշակերտութիւն, արհեստակցական և հալիւնակցական միութիւններ, կուսակցութիւններ, Հայ և Ասորի որբեր, դիւղացիութիւն, վաճառականութիւն, Հայ Աւետարանական համայնքներ, կանաչք և զանազան ընկերութիւններ, որոնց ներկայացուցիչ պատգամաւորների թիւը 120-ի էր հասնում: Պարսկաստանի և արտասահմանի գաղութներից՝ Սըրբազան Յորելեարին ուղղել էին 75 հեռագիրներ և մօտ 200 ուղերձներ և զանազան նւէրներ: Արտասահմանի Հայ մամուլը ամիսներ շարունակ գնահատական յօդաւածներ հրատարակեց Սըրբազան Յորելեարի մասին: Յորելեանին նւիրաբերւած դրամական նւէրների ընդհանուր գումարը անձեռնմխելի կը մնայ և տոկոսն արդէն յատկացւել է Ղարադաղում բացւած «Մելիք-Թանգեան» դպրոցին:

ՉՈՐԵՔԱԲԹԻ

Mercredi

Wed'sday

Среда

15

Հուլիս 14

Պեք. ամիս
Խորհրդ. 23

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Jeudi

Thursday

Четверг

16

15

24

ՈՒՐԲԱԹ

Vendredi

Friday

Пятница

17

16

25

ՇԱԲԱԹ

Samedi

Saturday

Суббота

18

17

26

ԿԻՐԱԿԻ

Dimanche

Sunday

Воскресен.

19

18

27

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

Lundi

Monday

Понедельн.

20

19

28

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

Mardi

Tuesday

Вторник

21

20

29

Տ Օ Ն Ե Ր

16. Ս. Յովհաննու Կարապետին և Ա. Թանազինեայ Եպիսկոպոսին։

† 18. Ս. Գրիգորի Հուսաւորչին մե-
րոյ ելն ի վիրապէն։

Այսօր երեկոյեան Ամեն. Հայոց Վեհա-
փառ Հայրապետ մեծաշուք հանդէսով
իջնում է Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարը։

19. Տօն Կաթողիկէ Ս. Էջմիածնի։

Հայրապետական մաղթանք։

20. Ս. Մանկանցն Բեթղէհէմի։

21. Ս. Կուսանայն Նունեսայ և Մանեայ։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՂԻԻՐՆԵՐ

Համաշխարհային տնտեսութեան մէջ
Պարսկաստանը կարեւոր տեղ կը դրա-
ւէ, շնորհիւ իր անբաւ հարստութեանց,
որոնք թագնւած են անբաւ հողի տակ և
կամ կարգիւնաբերուն արդաւանդ հողե-
րու երեսի վրայ։

Պարսկաստանի ընդհանուր տարածու-
թիւնն է 1,463,904 քառակուսի քիլո-
մէթր, հեռեւեալ քաժանութիւնով։

Մշակելի հողեր՝ 292,000 ք.քլ. (20 %)

Անապատներ՝ 350,000 » » (24 %)

Լեռներ՝ 821,904 » » (56 %)

Գումար՝ 1,463,904 քառ. քլմ.

Պարսկաստանի տնտեսութեան և ար-
տահանութեան ամենամեծ նիւթը նաւթն
է (քարիւղ), որու հարուստ հանքերը ան-
ղլիացիներու կողմէ կը շահագործուին
հարաւային Պարսկաստանի մէջ։ Նաւ-
թահանքերով հարուստ է նաեւ հիւսիսա-
յին Պարսկաստանը—Վասպից ծովի հա-
րաւային ափերը (Մաղանդարանի շրջանը)։

Հարաւային նաւթահանքերը այժմ կը
շահագործուին Անգլո-Պարսկական ընկե-
րութեան (Anglo-Persian Oil Co.) կող-
մէ, տարեկան արտադրութիւնն է հինգ
միլիոն թօն (մօտ 300,000,000 փութ)։

(Շարունակելի) Հ. Պանիրեան

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

Mercredi

Wed'sday

Среда

22

Հուլիս 21

Պետ. ամիս
Խաղաղ 30

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Jeudi

Thursday

Четверг

23

22

31

ՈՒՐԲԱԹ

Vendredi

Friday

Пятница

24

23

ԹԻՐ 1

ՇԱԲԱԹ

Samedi

Saturday

Суббота

25

24

2

ԿԻՐԱԿԻ

Dimanche

Sunday

Воскресен.

26

25

3

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

Lundi

Monday

Понедельн.

27

26

4

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

Mardi

Tuesday

Вторник

28

27

5

ՏՕՆԵՐ

ՅՈՒՆԻՍ 22.—Ամառ և արևադարձ:

23. Ս. Իշխանացն Սահակայ և Յովսէփայ

25. Ս. Ներսէսի Մեծի Հայրապետին և
Խաղայ Եպիսկոպոսին:

28. Ս. Կոստանդիանոսի և մօրն Նորա
Հեղինեայ:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐ

Պատերազմէն առաջ, Պարսկաստանի
Համար, իբրև տնտեսական մրցակիցներ
դէմ դիմաց կանգնած էին Անգլիան, Գեր-
մանիան և Ռուսաստանը: Իսկ այժմ միայն
Անգլիան և Ռուսաստանը:

Պարսկաստանի տնտեսութեան մէջ
կարևոր տեղ կը զբաւէ զոգրը, որ երկրի
գրեթէ ամէն կողմերու մէջն ալ կը պատ-
րաստուի լաւագոյն և միջակ տեսակներէ:

Սնիլին (կամ Զօճար) կոչուած ներ-
կերը (երոպական) կը վարկաբեկին պարսկ.
գորգի արժէքը արտասահմանի մէջ, ուս-
տի և կառավարութիւնը խիստ հսկողու-
թիւն կ'ընէ, որ անիլինի գործածութիւնը
վերացուի:

Գորգի արտադրութեան զլիաւոր
կեդրոններն են. Արաղ. Ատրպատական,
Քիրման, Համատան, Շիրազ, Թուրքման,
Ջանջան, Խորասան, Քերտիստան, Մա-
լայիր, Բիջար, Բելուջ, Աֆշարի, Սպահան,
Թէհրան, Քաշան, Եազդ և այլն:

Մետաքսեայ ընտիր գորգեր կ'ար-
տադրեն. Քաշան, Արաղ, Շիրազ, Քիրման-
շահ և Ատրպատական:

Պարսկական գորգերու սպառման
ամենամեծ շուկան Ամերիկան է իսոյ՝
Անգլիա, Թուրքիա, Անգլիական Հնդկաս-
տան, Միջագետք, Եգիպտոս, Փրանսա:
(Շարունակելի) Հ. Պանիրեան

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

Mercredi

Wed'sday

Среда

29

28

ՊԵՏ. ԱՄԻՍ
Թ. Ի. Ե

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Jeudi

Thursday

Четверг

30

29

7

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐ

Պարսկական գորգը, չնորհիւ իր արտակարգ արդիւնագործութեան չափազայց սպառում կ'ունենայ արտասահմանեան շուկաներու մէջ:

Աճիոն (օպիում) Պարսկաստանի ղլխաւոր հում նիւթերէն մկն է, որ կը մշակուի՝ Եազդ, Սպահան, Շիրազ, Համատան, Մէշէզ և այլուր: Աֆիոնը 1925 թուին արտահանուել է 60 միլիոն 219, 000 ղուանի (մօտ 190 միլիոն ֆրանք):

Բամպակը 1924 թուին արտահանուել է մօտ 5 միլիոն փութ, որու սպառման ղլխաւոր շուկան Ռուսաստանն է: Պարսկ. բամպակը իր որակով թէն չի հասնիր ամերիկեան և եղիպտական բամպակին, բայց այս բոլորը պէտք է վերագրել բամպակի մշակութեան նախնական ձեւերուն: Բամպակի արտադրութեան ղլխաւոր վայրերն են Մազանդարան և Խորասան:

Պարսկաստանի չոր միւրգը գորգի և բամպակի կողքին, իբրեւ արտահանող նիւթ, հաւասար տեղ կը զբաւէ:

Չոր միւրգը կ'արտադրեն՝ Մարազա, Ուրմիա, Ղոջան, Մալայիր և այլ վայրեր: Ղլխաւոր արտադրելի չոր միւրգերն են՝ օաբզան (չամիշ, քիշմիշ), ծիրան, սալոր, դեղձ, նուշ, պիստակ և այլն:

Չոր միւրգը կ'արտահանուի արեւելեան և արեւմտեան երկիրները տարեկան 38,

948,000 ղուանի, (մօտ 117 միլիոն ֆրանք):

Կենդանիներու արտադրութիւնն ևս պարսկ. տնտեսութեան մէջ կարեւոր տեղ կը զբաւէ: Հարուստ բուսականութեամբ օժտուած պարսկական լեռնաշխարհները (Քիւրտիստան, Լորիստան, Խորասան և այլն) կարտադրեն ոչխար, այծ, ձի, գոմէշ, էշ, կով ուղտ և այլն:

Այս կարգին պէտք է յիշել նաև կաշուեղէնի և աղիքի (ոչխար) ահագին արտահանութիւնը դէպի արտասահման, Կասպից Մովի ձուկերը, նորէն տնտեսական աղբիւրներ են:

Աղուէօի, կզաքիսի և այլ վայրի գաղաններու մորթերը բաւական քանակութեամբ կ'արտահանուին:

Բրինձը կը մշակուի Գիլանի, Կասպից Մովի ջրալի վայրերու և հարաւային Ճիրազի մէջ: Կը սպառի Ռուսիոյ մէջ:

Խէժերը կը հաւաքեն թափառական ցեղերը Դազ (Կեափան) անունոր ղիւրափառ ցախերու արմատներէն: Այս խէժերը կ'արտահանուին և եւրոպական ապրանքներու երեսին կը քսուին, իբրեւ ամրացնող և կոկող նիւթ: Այս խէժերը բազմատեսակ են:

Իբրեւ արտահանութեան նիւթ կը ծառայեն՝ հացահատիկներ, մետաքս, ծխախոտ, հինա, ինզիկօ, զրգետնեղէն, բանջարեղէն, դեղորայք, իւզ և այլն և այլն:

Պարսկաստանը հարուստ և նաև հանքերով, որոնք ըստ Լորտ Քրզոնի «Պարսկաստան» (Persia) աշխատութեան (Բ. հատոր) կը բաժանուին վեց ղլխաւոր մասերու, հետեւեալ կերպով:

Հ. Պանիրեան

(Շարունակելի)

„ՄԱՍԻՍ“ ԹՐԱՅՈՅՑ 1927 ՅԱՒԵԼԻԱԾ ԵՐՐՈՐԴ

Ս. ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՅ ՏՕՆԻ ԱՌԹԻԻ ՀԱՅ ԳՐԻ, ՄՏՔԻ, ՄԱՄՈՒԼԻ ԵՒ ԴՊՐՈՑԻ ՄԵՌԱԾ ԵՒ ՈՂՋ ԴՈՐԾԻՉՆԵՐԻ ԿԱՅԱՐԱԾ ՄԵԾ ԴՈՐԾԻՆ՝ Ի ՅՈՒՂ ԵՒ Ի ՑԱՐԳԱՆՍ

Ե. ԴԱՐ — ՈՍԿԵԴԱՐ — ԺԱ. Դար
ԳՐԱԲԱՐ — Ոսկեղենիկ Լեզու:
Թարգամանիչներ, Պատմագիրներ,
Մատենագիրներ և Իմաստասէրներ:
Կրօնական Գրականութիւն:

ԺԲ. — ԱՐԾԱԹԻ ԴԱՐ — ԺԴ. Դար
ԳՐԱԲԱՐ և Գրաբարխառն
Աշխարհաբար, Պատմագիրներ, Մա-
տենագիրներ, Տաղասացներ, Քեր-
թողներ, Կրօնական, Գրակ- ու թիւն:

ԺԵ — ԺԵ ԴԱՐ: Գրաբա-
րի անկումը և Գրաբարա-
խառն Աշխարհաբար:
Պատմագիրներ, Մատե-
նագիրներ, Սիրերգու և
Աշխարհիկ Բանաստեղծ-
ներ և Բժիշկներ: Հայկա-
կան Տպագրութիւն 1512

ԺԸ. ԴԱՐ: Գրաբարի
Վերածնունդ: Գրական
նոր Զարթոնում: Մխիթար
Աբբահայր և Մխիթար-
եանք: Պատմագիրներ Մա-
տենագիրներ, Բանաս-
տեղծներ, Աշուղներ:

ԺԹ — Ի Դար
ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ

Արեւելահայ Գրականու-
թիւն: Մտաւոր և գրա-
կան ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ. Ազ-
գային և ազատագրական
ձգտումներ. Բանաստեղ-
ծութիւն, Վէպ և Հրա-
պարակախօսութիւն:

Մարուր և սահուն աշ-
խարհիկ լեզու:
Մամուլ:

Դաւառիկ Գրա-
կանութիւն:
Թատրոն:

ԺԹ — Ի Դար
ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ

Արեւմտահայ Գրականու-
թիւն: Մտաւոր և գրա-
կան ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ. Ազ-
գային և ազատագրական
ձգտումներ. Բանաստեղ-
ծութիւն, Վէպ և Հրա-
պարակախօսութիւն:

Մարուր և սահուն աշ-
խարհիկ լեզու:
Մամուլ:

Դաւառիկ Գրա-
կանութիւն:
Թատրոն:

ՀԱՅ ԱԶԳ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՇԽԱՐՀ
ՀԱՅ ԳԱԽԱՌԱԲԱՐԱՐԱՌՆԵՐ և ՀԱՅ ԺՈՂՈՂՐԴԱԿԱՆ ԲՈՆԱՀԻՒՍՈՒԹԻՒՆ
Դողթան Երգիչներ, Ժողովրդական երգեր, Վեպէր, աւանդութիւններ,
ՆԱՀԱՊԵՏ գրոյցներ, հէքիաթներ, առակներ, ՍԱՅԵԱԹ
ԳՈՒՉԱԿ սիրերգ, պարերգ, դիցազներգութիւն: ՆՈՎԱ

Հայկ Անէմեան «ՄԱՍԻՍ» Թրացոյց Ե. տարի 1927. Թաւրիկ.

ՅՈՒԼԻՍ
JUILLET

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

JULY
XIX

Ուրբաթ Vendredi Friday Пятница	1 Հուլիս 30 Պե. 10 1846	ՏՕՆԵՐ ՅՈՒԼԻՍ.— Ցերեկ 14, գիշեր՝ 10 ժամ. 2. Գիւս, նշխարաց Ս. Գրիգորի Լուսւ. 5. Ս. Դանիէլի մարգարէին Իսաբայ և Արեթնագովի. Թարգմանչաց միջոց Սահա- կայ Պարթևին և Մեսրոպայ Մաշ- տոցին: Ազգային, պատմական-գրական մեծ յի- շատակալից տօն:
Շաբաթ Samedi Saturday Суббота	2 ՄԻՆԱՐԱՄ 1 1846	ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՅՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՂԲԻՐՆԵՐ Բացի, հարաւի նաւթէն, Պարսկաստանի միւս բոլոր հանքերը դեռ չեն շահագործ- ուած: 1) Ասրպասական — Երկաթ, պղինձ, կապար, քարածուխ, բորակ, սնդիկ: 2) Էլբրուսի օջաւն — Կապար, եր- կաթ, ածուխ: 3) Խորասան — Պղինձ, կապար, աղ, ածուխ, ոսկեփոշի: 4) Քիւման — Պղինձ, ածուխ, եր- կաթ, մանկանէզ, և այլն: 5) Կեդրոններ — Երկաթ, սնդիկ, նիքէլ: 6) Պարսից Մոցի աւազան — նաւթ, աղ: Պարսկաստանը մի ժամանակ հա- րուստ է եղած նաև անտառներով որոնք հետզհետէ սպառեր են, անտէր և անմը- շակ մնալով: Պարսկաստան ներմուծող շաքարի իւ- րաբանչիւր լիտրի և թէյի՝ ֆունտի վրայ 2-ական դռան դրուած հարկի (մօտ 6 ֆրանք) արդիւնքը պիտի յատկացւի պարս- կական նոր երկաթուղադիժերու կառուց- ման: Մէկ տարուան մէջ այս հարկը հասեր է երկու միլիոն քումանի (երկու միլիոն տոլարի): Հ. Պանիրեան
Կիրակի Dimanche Sunday Воскресен.	3 2 10	
Երկուշաբթի Lundi Monday Понедельн.	4 3 11	
Երեքշաբթի Mardi Tuesday Вторник	5 4 12	
Չորեքշաբթի Mercredi Wed'sday Среда	6 5 13	
Հինգշաբթի Jeudi Thursday Четверг	+ 7 6 14	

Հայկ Աճէմեան «ՄԱՍԻՍ» Օրացոյց Ե. տարի 1927. Թաւրիկ.

ՅՈՒԼԻՍ „ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
JUILLET 1927

JULY
XIX

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

8

Լուսին 7 Պեթ. ամիս 15

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

9

8 16

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

10

9 17

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

11

Աշուրա 10 18

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

12

11 19

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

13

12 20

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

14

13 21

Տ Օ Ն Ե Ր

9. Ս. Տրդատայ Թագաւորին Հայոց,
Աշխէն տիկնոջն և Խոսրովիդիստոյն.
10. Դիւա Տիոյ Ս. Աստուածածնի.
12. Ս. Զարարիա Մարգարէին.
14. Ս. Եղիսէի Մարգարէին.

ՀԱՅՐԶ ԵՒ ԼԷՆԿԹԵՄՈՒՐ

Ասիոյ արիւնարբու-բռնակալը — հրո-
շակաւոր Լէնկթեմուրը մտել էր Պարս-
կաստան և Շիրազ քաղաքը հասնելով,
հանգստանում էր ծաղկազարդ այգի-
ների մէջ և վայելում էր վարդի բոյրն
ու սոխակների դայլայները.

Շիրազումն էր ապրում պարսիկ մե-
ծանուն բանաստեղծը սիրոյ և վայել-
քի երգիչ՝ Համբազը, որի փառքին ու
տաղանդին նախանձող դէրվիշներն ու
բանաստեղծները հաւաքուցին, խոր-
հուրդ արին և ներկայացան Լէնկթե-
մուրին ու բողոքեցին.

— Տէր Արքայ, Զօրութիւն Զօրու-
թեանց, Դուք, որ զբաւեցիր երկիրներ,
մարդկանց արիւնը գետի նման հոսե-
ցրիր, գլուխներից բուրդեր շինեցիր և
Ձեր ուժն ու զօրութիւնը ամենուրեք
սփռեցիր, ով Տէր, Դուք զիտէք արդ-
եօք, որ Շիրազի մէջ ապրող դէրվիշի-
բանաստեղծ Համբազն իւր մի քառեա-
կով (բուրայի) Ձեր երջանկաւէտ մայ-
րաքաղաք Սամարկանդ և սիրած երկիր
Բուխարան նւիրում է իւր սիրականի
«Հնդկական Խալին».

— Թող Ձեզանից մէկը արտասանէ
այդ քառեակը, հրամայեց Լէնկթեմուրը.
(Շար.)

ՅՈՒԼԻՍ
JUILLET

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

JULY
ՀՅՈՒՆ

Ուրբաթ Vendredi Friday Пятница	15 Հուլիս 14 Պե. ամիս թ. հ. ր. ց.	ՏՕՆԵՐ 16. Երկոտասան Առաքելոցն Յիսուսի. 17. Բարեկենդան Վարդավառի պահոց. Վանի Հայ Ժողովրդական Առաժնեք — Ջորերս ալիւրոտ տեսար, ինձ չրաղացպան կարծեցիր. — Գայն ուզում է ամպ օր, իսկ գողը՝ մութ գիշեր. — Գիտունին գերի եղիր, ոչ թէ տգէտին՝ սիրելի. — Դանակը իւր կոթը չի տաշում. — Թշնամու խօսքերին ականջ չեն կախում. — Լաւութիւն արողի գլուխը ծակ կը միայ. — Ես փաշա՝ դու բօշա, բարեկա- մացանք հաւասար դարձանք. — Եօթը լաճու (տղայի) հայրը փո- ղոցում անտէր է մնացել. — Խօրթը՝ քերթում է մարդու մորթը. — Հարուստի հագին նոր շոր տես- նին կը շնորհաւորեն, աղքատինը՝ կը զարմանան. — Խունկը կրակի վրայ ծխալիս, տիրոջ ճանաչում է. — Հարուստին տեսան՝ աղքատին մոռացան. — Կատուի դունչը մսին չը հասաւ, ասաց «փխհ, հոտած է». — Չու ածող հաւը կըչկչան է լինում. — Հաւը հազար կըչկչոց է հանում, տւածն է մէկ ձու. (Մին կըռթկըռթ՝ բիւ եռումուրթա). — Կամ ձուի գող կամ ձիու գող, մէկ է. — Մեծ մեծ տներ մէջը շնթուեր են անօթի շներ. (Շարունակելի)
Շաբաթ Samedi Saturday Суббота	16 15 22	
Գիրակի Dimanche Sunday Воскресен.	17 16 23	
Երկուշաբթի Lundi Monday Понедельн.	18 17 24	
Երեքշաբթի Mardi Tuesday Вторник	19 18 25	
Չորեքշաբթի Mercredi Wed'sday Среда	20 19 26	
Հինգշաբթի Jeudi Thursday Четверг	21 20 27	

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

22

Հուլիսի 21 Պեք. ամիս 28

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

23

22 29

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

24

23 30

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

+ 25

24 31

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

26

25 ՄԱՐԴԱՆԻ 1

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

27

26 2

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

28

27 3

ՏՕՆԵՐ

23. Յիշատակ Տապանկին.

Այսօր երեկոյեան Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոսը մեծաշուք հանդէսով իջնում է Ս. Էջմիածնի Տաճարը:

24. ՎԱՐԴԱՎԱՌ. (Նուարդ, Վարդազար, Վարդանուշ, Վարդգէս, Վարդերես, Վարդիթեր, Վարդուհի):

Նորին Վեհափառութիւն Տ. Տ. Գեորգե. Սրբազնագոյն Կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց Ս. Օծման 16-րդ տարեդարձը: Հայրապետական մագթանք:

+ 25. Յիշատակ մեռելոց:

28. Ս. Եսայիայ Մարգարէին.

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՅՐԵԱՏՏԱԿՆԵՐ

Խաճախորի Սրբաւանքի երեսուցամեակը
1897 — Յուլիս 25 — 1927

Տաճկահայաստանում տեղի ունեցել էին Հայկական ջարդեր 1895 — 6 թիւրին. Ձոհել էին մօտ 300.000 հայեր, որոնց փրէժը լուծելու համար Հ. Յ. Խաչնակցութիւնը կազմակերպեց Խաճախորի պատմական արշաւանքը:

Երեք հարիւր հայդուկներէից բաղկացած արշաւախումբը 1897 թուի Յուլիսի 25-ի առաւօտ, պարսկա-տաճկական սահմանադրի փրայից յարձակեց Խաճախորի դաշտում բոյն գրած բիւրդ Մազրիկ ցեղի փրայ. Եւ ահա՝

«Մի ժամայ մէջ Մազրիկ ցեղը ջնջւեցաւ, Խաճախորայ կանաչ դաշտը կարմիր արեամբ ներկւեցաւ:»

Խաճախորի Հայ հայդուկները փառաւոր յաղթութեամբ վերադարձան.

Այս պատմական և հերոսական երեսնամեակի առթիւ կազմակերպել յաւուր պաճառահի հանդէսներ և երեկոյթներ և կատարել հայդուկների կտակը.

«Հայեր, երբէք չըմոռանա՛ր այդ օրը, Յուլիս ամսի րսան հինգին կատարեցէ՛ք մեր տօնը...»

ՅՈՒԼԻՍ
JUILLET

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

JULY
XIX

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

29

28

Պէն, ամիս
Մարգաղ 4

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Կյծծոտա

30

29

5

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

31

30

6

ՀԱՅՐԶ ԵՒ ԼԷՆԿԹԵՄՈՒՐ

Դէրվիշներէց մէկը առաջ անցաւ և արտասանեց.

«Ազեար օն թուրքի Չիրազի,
Բա դասդ դարէդ դիլի մարա,
Բա խալի Հինգուվէշ բախշէմ,
Սամարկանդ ի Բուխարա»

(Այսինքն՝ «Եթէ Չիրազի թրքուհին,
Իւր ձեռքում ունենայ իմ սիրտը,
Նրա «Հնդկական խալին» կրնուիրեմ,
Սամարկանդ և Բուխարան».)

Կատաղեց Լէնկթեմուրը և հրամայեց,
որ բերին Հաֆրզին.

Ցնցոտիների մէջ, օտարորիկ, մազերը
ցրուած ուսերին փուլած, բերին Հաֆր-
զին, որ անտարբեր, և ժպտուն դէմ-
քով կանգնեց բռնակալի առջև.

— Էյ դու յանգուզն դէրվիշ, ասա ինձ,

ՏՕՆԵՐ

† 30. Ս. Թադևոսի Առաքելոյն և
Սանխտոյ կուսին.

դու ինչպէս համարձակուիմ ես իմ
մայրաքաղաք Սամարկանդը և սի-
րելի Բուխարան նուիրել քո պող-
նիկ սիրունու «Հնդկական խալ»ին.

Հաֆրզը երբ տեսաւ դաժան
բռնակալի գայրոյթը, հանդարտու-
թեամբ պատասխանեց.

— Տէր Արքայ, իմ այդ քառակը
սիրտ հասկացել են Ձերդ Զօրու-
թեան.

— Հապա, դու ճիշտն արտասա-
նիր, հրամայեց Լէնկթեմուրը.

Հաֆրզ աչքերը ուղղեց վարդի
թփերին և ժպտար դմէքին մեղմ ու
անուշ ձայնով արտասանեց.

«Ազար օն թուրքի Չիրազի,

Բա դասդ դարէդ դիլի մարա,

Բա խալի Հինգուվէշ բախշէմ,

Սէ մէն կանդի դիւ խուրմարա.

(Այսինքն՝ «Եթէ Չիրազի թրքուհին,

Իւր ձեռքում ունենայ իմ սիրտը,

Նրա «Հնդկական խալին» կնուիրեմ,

Երեւր բաթման (յիզը) կանդ (շաքար)

և երկու բաթման խուրմա (արմաւ)».

Ուրախացաւ Լէնկթեմուրը և
հարցրեց.

— Ասա զորն է ճիշտը առաջին,
թէ վերջինը.

— Առաջինն էր բուն քառակը,
վերջինը յարմարեցրի, Ձերդ Զօրու-
թան գայրոյթը մեղմիւ համար.

Լէնկթեմուրը զոհ մնաց Հաֆրզի
համարձակութիւնից. վարձատրեց
նրան, իսկ նախանձողներին խիստ
կերպով պատժել տուեց.

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понеделнь.

1

Հուլիս 1 Պեք. ամիս
Մարգար 7

Տ Օ Ն Ե Ր
ՕԳՈՍՏՈՍ — ցերեկ՝ 13 գիշեր 11 ժամ:
1. Ս. Կուսանացն Յուստինիայ և
Քրիստինեայ:

4. Ս. Նախահարցն՝ Աղամայ, Աբէլի,
Սէթայ, Ենովսայ, Ենովբայ, Նոյի, Մե-
լիքսեթէկի, Արրահամու, Իսահակայ,
Յակովբայ, Յովսէփայ, Մովսէսի, Ահա-
բոնի, Եղիազարու, Սամուէլի, Սամսոնի,
Գէդէոնի և այլոց:

6. Եփեսոսի Ս. Ժողովոյն 200 Հյպոցն:

7. Բաբելոնական Ս. Աստուածածնի պահ:

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

2

2 | 8

ՅՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

3

3 | 9

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

4

4 | 10

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

5

5 | 11

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

6

6 | 12

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

7

7 | 13

ՀԱՅ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Հայրենիք իմ քաղաք, սիրուն Հայաստան,
Հողիդ էլ զուրբան անուանդ էլ զուրբան,
Համայն Հայ ազգի դու քաղաքիկ օրբան,
Համբոյրիւ երբ դամ գրկել քեզ, Վաթան:

Աննրման երկիր, վայր զրախտային,
Արարատն է քո լեռանց թագունին:

Արամայ, Հայկի անուամբ մկրտուած:

Անմահ մուսայից գովեստով երգուած:

Յամբընթաց րախտիդ պայծառ շողալուն

Յոյսով կըսպասեն հեռաւոր որդիքդ:

Յուսատու կեանքը երբ դարձեալ ծաղկի,

Յաւարայր յԱնին, ի Վան և Սասուն...

Երկիր, դիւցազանց աղեղով գնուած,

Երկիր, պատմութեանց շարքով զար-
դարուած:

Իսկական Մայր հող՝ դու Հայ մշակի,

Իսկական տաճար՝ Հայրենեաց ուխտի:

Իսկական սեղան Հայ բիւր զոհերու:

Իսկ և իսկ պարծանք վերապրող Ազգի:

Յարութիւն Քան. Սարգսեան

1926. Թէհրան

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

8

Կուսին 8 | Պիս. ամիս
Մուրադ 14

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

9

9 | 15

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

10

10 | 16

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

11

11 | 17

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

12

12 | 18

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

13

13 | 19

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

14

14 | 20

S O U R

13. Տօն Չողակաթի Ս. Էջմիածնի.
14. Վեռափոխումն Ս. Ասուածածնի.
(Մարիամ, Տիրուհի, Իսկուհի, Մարրու-
հի, Սրբուհի, Դշխուհի, Պերճուհի):

«ՄԵԼԻՔ-ԹԱՆԳԵԱՆ ԴՊՐՈՑ»

Ասորպատականի Հայոց Թեմ. Առաջնորդ
Տէր Նեոսէս Արեւալ. Մելիք-Թանգեանը
իւր ազգային գործունէութեան բառա-
նամակ (1886—1926) Յորեկանին նը-
ւիրաբերած դրամական դումարները յատ-
կացրեց Ղարադաղի Հայ Ճատաղ սերնդի
դաստիարակութեան գործին, հիմնելով մի
գիւղական դպրոց:

Սրբազան Յորեկաբար Թաւրիզից մեկնեց
Ղարադաղ, ուր ազգային Նորաճէն գիւ-
ղում 1926 թուի Օգոստոս 8-ին խուռ-
ներամ Հայ գիւղացիներէ, բահանաների
և քաղաքացիների ներկայութեամբ, հան-
դիսաւոր պատարագից յետոյ, տեղի ու-
նեցաւ Մելիք—Թանգեանի դպրոց» հիմ-
նարկէր հանդէսը: Սրբազան Յորեկաբար
յուսադրիչ բարոյով կոչ է արել գիւղա-
ցիներին սիրել Հայ եկեղեցին և ազգային
դպրոցը: Ճառախօսել է նաև Ղարադաղի
ազգային դպրոցների շրջանային տեսուչ
Միհրան Գրիգորեանը:

Դպրոցի հիմնարկէր տաաջին քարը
Սրբազան Յորեկաբարն ինքն է իւր ձեռքով
դրել հիմքի մէջ և ապա՝ բահանաներն ու
գիւղացիները, որոնք դպրոցին նւիրել են
տախտակներ, գերաններ և ձրիարար կա-
ռուցել են դպրոցի շէնքը, պարզ ու գեղե-
ցիկ երկու դասարաններով, գիւղական ե-
կեղեցու կողքին: (Ձարուհակելի)

Երկուշաբթի
Lundi
Monday
Понедельн.

15

Հուլիս 15 | Պհս. ամիս
Մարգաղ 21

Երեքշաբթի
Mardi
Tuesday
Вторник

16

16 | 22

Չորեքշաբթի
Mercredi
Wed'sday
Среда

17

17 | 23

Հինգշաբթի
Jeudi
Thursday
Четверг

18

18 | 24

Ուրբաթ
Vendredi
Friday
Пятница

19

19 | 25

Շաբաթ
Samedi
Saturday
Суббота

20

20 | 26

Կիրակի
Dimanche
Sunday
Воскресен.

21

21 | 27

S O Ն Ե Ր

† 15. Յիսուսակ մեռելոց.

«ՄԵԼԻՔ. ԹԱՆԳԵԱՆ ԴՊՐՈՑ»

Մելիք-Թանգեան նորակառոյց դպրոցը 1926—27 ուսումն. տարեկգրին բացուեց հանգիսաւոր կերպով, Յոբելեանին նւիրարեւում զբաւական մեծ գումարի տարեկան տոկոսը, մշտական ապահով ազդիւր պիտի մնայ «Մելիք-Թանգեան Դպրոց»-ի պահպանման:

Դպրոցի դրան ճակատին մարմար քարի վրայ դրած է հետեւեալ արձանագրութիւնը.

«Մելիք-Թանգեան Դպրոց, ի յիշատակ Ատրպատականի Հայոց Առաջնորդ Տէր Ներսէս Արեւալիսկոպոսի Ազգանուէր զոր ծունելութեան՝ Քառասնամեայ Յոբելեանի 1888—1926. Հիմնեալ 8 Օգոստոս 1926 ամի, Դարագաղ, ի գիւղն Նորաշէն»:

ՊԱՐՑԿԱՀԱՅ ՏՊԱՐԱՆՆԵՐԸ

— Պարսկահայ անդրանիկ տպարանը հիմնել է Նոր-Ջուղայի Ս. Ամինափրրկիչ վանքում 18-րդ դարու սկզբներին և մինչև այժմ էլ շարունակում է պահել իւր գոյութիւնը:

— Ատրպատականի Թաւրիզ քաղաքի հայ գաղութը 1889 թին ունեցել է իւր անդրանիկ տպարանը, որն սկիզբ սեփականութիւն է Ատրպատականի Հայոց Առաջնորդարանի:

Տպարանի հիմնարկութեան մասին մարմարեայ քարի վրայ փորագրւած է հետեւեալ արձանագրութիւնը, որ հաստատւած է տպարանի հիւսիսակողմի պատի վրայ.

(Շարունակելի)

ՕԳՈՍՏՈՍ
A O U T

ՄԱՍԻՄ ՕՐԱՅՈՅՑ
1927

AUGUST
ԱՅՄՅՇՏ

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

Lundi

Monday

Понедельн.

22

Հուլիսի 22

Պե. ամիս
Մարգար 28

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

Mardi

Tuesday

Вторник

23

23

29

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

Mercredi

Wed'sday

Среда

24

24

30

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Jeudi

Thursday

Четверг

25

25

31

ՈՒՐԲԱԹ

Vendredi

Friday

Пятница

26

26

Շահիվար 1

ՇԱԲԱԹ

Samedi

Saturday

Суббота

27

27

2

ԿԻՐԱԿԻ

Dimanche

Sunday

Воскресен.

28

28

3

S O Ն Ե Ր

23. Ս. Յովակիմայ և Սննայի:

25. Ս. Երեմիայ Մարգարէին:

27. Ս. Առաքելոցն Թոմայի, Յակոբայ և Շմաւոնի:

28. Գիւտ Դոմույ Ս. Աստուածածնի:

ՊԱՐՈՎԱԶԱՅ ՏՊԱՐԱՆՆԵՐԸ

«1889 ամի Տոն. ՌՅԼԸ Թ. Հայոց կառուցան հիւսիսակողման շինուածք Առաջնորդարանի ուր և զանազինն հաստատեցաւ հայկական տպարան ընծայեցեալ յազնուական Աղա Յովհաննէս Ս. Յովհաննեանց բնակչի Մոսկուա քաղաքի. Զանիւք և աշխատուր Առաջնորդ վիճակին Հայոց Ատրպատականի Տ.Ստեփաննոսի Արհիեպիսկոպոսի Մխիթարեան Ղերակացւոյ»:

Միրզաջան Միրզաբեկեանը 1903 թիւին իւր հանգուցեալ դուստր եղիսարեթի յիշատակին տպարանին նուիրել է մի բնտիր արագատիպ մամուլ, որ գործում է մինչև այժմ:

— Թէհրանում 1895 թիւն բացել է առաջին Հայ տպարանը, ուր տպւել են, «Շաիրդ» և ապա «Աստղ Արեւելեան» շաբաթաթերթեր:

— Ատրպատականի Ղարաբաղ գաւառի Սարգու գիւղում 1895 թիւն գործել է մի փայտեայ մամուլ, որը կատարել է տպագրական գործեր. Այժմ չկայ:

— Թարիզում, 1901 թիւին Մուշեղ Շահբազեանը հիմնել է «Փարոս» տրպարան, որը յաջողութեամբ գործում է մինչև այժմ:

— Թէհրանում վերջին տասնամեակի ընթացքում հիմնել է «Փարոս» մեծ տպարանը, որ այժմ էլ յաջող կերպով գործում է: Սրանցից զատ Պարսկահայ գաղութներում տպարաններ չկան:

Հայկ Աճէմեան «ՄԱՍԻՄ» Օրացոյց Ե. տարի. 1927 Թաւրիզ.

ՕԳՈՍՏՈՍ
A O U T

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

AUGUST
ԱՅՄՅՍՏ

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понеделнь.

29

29 Պն. ամիս
Շաբաթվոր 4

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

30

1 5

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

31

2 6

S O Ն Ե Ր

29. Ս. Ստեփաննոսի Ուրնեցոյն և Գոհարինայ:

30 Ս. Մարգարէիցն եղեկիէի, Եզրի, Զարարիայի և եղիսարէթին:

ԽՆՆԹ ՈՒ ԽՆԼՕՔ ԵՂԱՅՐՆԵՐԸ

Խննթ ու խիօք եղբայրներն իրենց հայրական ժառանգութիւնը բաժանում էին:

— Այ ախպէր ասաց խիօքը խննթին, մեր տունն ինձ, տան կառուրից մինչև երկինքը, այդ ահապին բարձրութիւնը՝ քեզ:

— Շատ լաւ համաձայնեց, խննթը:

— Ախպէր մենք ունինք մի ջրաղաց և մի երկանաքար (կորկոտ և ձաւար աղաւ, համար). ջրաղացն ինձ, երկանաքարը քեզ, որովհետև ջրաղացն վտանգաւոր է, կարող է հնդկը գալ և քեզ քչիլ տանել, իսկ երկանաքարը լաւ է, կը նստես տանը և կնոջդ հետ ձաւար և կորկոտ կաղաւ:

Այդ էլ լաւ, բնգունեցի:

— Ախպէր ջան, մեր ջորին ինձ՝ կատուն քեզ: Զորին քեզ քացի կը խփէ և կը մնանես, այդ վտանգաւոր է, թող մնայ ինձ, իսկ կատուն քեզ, նա տանը մկները կ'ուտէ:

— Հա՛ւ, շատ լաւ ես ասում:

— Ախպէր դուրբանդ լինեմ, մենք ունենք քառասուն թուաման և քառասուն տուն շա՛ւ ա՛հի՛ի՛ներ, քառասուն թումանն ինձ, իսկ քառասուն շա՛ւ ա՛հի՛ի՛ները քեզ:

— Աչքիս վրայ, ախպէր թող քո ասածը լինի, Հիմայ լսիր ես ինչ եմ ասում, դու մի աղիկ ախպէրն ես, ես ուզում եմ քեզ աւելի լաւութիւն անել, ապա ուրեմն այն բոլորը ինչ որ տալիս ինձ իբրև բաժին, ես դրանք վերադարձնում եմ քեզ, իսկ դու էլ քո ստացածները աուր ինձ և ես շատ գոհ կը լինեմ:

Վանի Հայ Ժողովրդական Առաժմներ

— Վատ մարդուն հրեշտակներն անգամ կը բարկօծեն:

— Տէր Սահակայ ջրաղացն եմ, Թեփն ախրի հետ կը հանեմ, Բանիդ կուղայ էս եմ, Բանիդ չի գայ էս եմ, Ազունը տիրոջ հետ կը կիսեմ:

— Տնրոց կայ ծերոց, անրոց կայ տղոց, Թող գայ ծերոց, ոչ՝ տղոց:

— Փարէն մարդուն խելք կը բերէ, Փարէն մարդու խելք կը տանի:

— Փորձած սատանան լաւ է քան անփորձ հրեշտակը:

Օսարազգի Ժողովրդական Առաժմներ

— Մարդ մը չի կրնար կատարեալ ըլլալ հարիւր տարուան մէջ, բայց կրնայ խորտակուիլ մէկ օրուան և նոյն իսկ մէկ վայրկեանի մէջ:

— Իմաստուն մարդը յիմարներու մէջ ծիծաղելի կը դառնայ: (Շար.)

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ „ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ SEPTEMBER
 SEPTEMBRE 1927 СЕНТЯБРЬ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
 Jeudi
 Thursday
 Четверг

1

Հուլիս 3 | Պեհ. ամիս
 Շահիվար 7

Տ Օ Ն Ե Ր

Սեպտեմբ. — ցերեկ 12 գիշեր՝ 12 ժամ.
 3. Նիկիոյ Ս. Ժողովոյն 318 Հայր-պտցն.
 4. Բարեկենդան Ս. Խաչի պահոց:

Մ Տ Ք Ե Ր

ՈՒՐԲԱԹ
 Vendredi
 Friday
 Пятница

2

4 | 8

ՇԱԲԱԹ
 Samedi
 Saturday
 Суббота

3

5 | 9

ԿԻՐԱԿԻ
 Dimanche
 Sunday
 Воскресен.

4

6 | 10

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
 Lundi
 Monday
 Понедельн.

5

7 | 11

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
 Mardi
 Tuesday
 Вторник

6

8 | 12

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
 Mercredi
 Wed'sday
 Среда

7

9 | 13

— Այս աշխարհում նկատեցի մի-
 միայն մի զարմանալի համակերպու-
 թիւն, որ ծնուած մարդ էակը իւր գե-
 րեզմանը կնքեց միևնոյն դժգոհութեան
 կնիքով:

— Բարեկամիդ անկեղծութեան վրս-
 տահացիր, բանի որ կարօտութիւն
 չունես, կնոջդ փտահացիր՝ բանի որ
 երիտասարդ ես և հարուստ: Եղբօր և
 զաւակին հազիւ թէ փտահացիր, և
 վա՛յ քեզ, որ ծերութեանդ ժամանակ
 աշխատանքի անընդունակ և աղքատ ես:

— Ընտանիքը մի երջանկաւէտ և զե-
 դեցիկ պարտէզ է, որի մէջ սակայն
 օձեր, փուշեր և տատասկներ էլ կան:

— Օտար կնոջ և սիրականի սէրն ու
 շնորհը քամի է, իսկ անձնուէր և հա-
 ւատարիմ կնոջ սէրը՝ զարնան կենսա-
 րոյը հովիւրին է նմանում:

— Վատ խօսքն ուրիշի սրտում վէրք
 կը բանայ, վատ աչքը հարեանի տան՝
 ծակ կը բանայ, ուր որ կայ վատ լե-
 զու և չար աչք, այնտեղ կեանքի եր-
 ջանկութիւնը փոշի կը դառնայ:

Յարութիւն Քահ. Սահաղեան

— «Կը գայ ժամանակ, որ հարուստ
 մեռնելը ամօթ պիտի համարուի»:

Այս խօսքն ասել է Ամերիկացի միլ-
 իօնատէր Էնտրու Քարնէքի, որն իր
 ծախսով շինել տուած է Ամերիկայում,
 մէկ ծայրից միւս, 1000 հատ գրադա-
 րան-ընթերցարաններ, ծախսելով 150
 միլիոն դոլլար:

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
 Jeudi
 Thursday
 Четверг

† 8
 Լուսին 10 | Պեհ. ամիս
 Շահինգուր 14

S O Ն Ե Ր

- † 8. Տօն Ս. Աստուածածնի ծննդ-
 եան ի յԱննայէ:
 10. Տօն Ս. Եկեղեցւոյ:
 11. ԽԱՉԷՐԱՑ. (Բաշատուր, Խաչիկ).
 † 12. Յիսասակ մեռելոց:

ՈՒՐԲԱԹ
 Vendredi
 Friday
 Пятница

9

11 | 15

Մ Տ Ք Ե Ր

— Իրաւունք և Արդարութիւն բառեր
 են, որոնք անիրաւ և անարդար մար-
 դոց մօտ կը գտնուին:

— Ծերութիւնն երիտասարդութեան
 դատապարտութիւնն է, որուն դատա-
 ւորը ժամանակն է:

— Օրօրանն ու գերեզմանը երկու
 եղբայրներ են, մէջտեղ գտնուած մի-
 ջոցը բայն է. որ կեանք կը կոչուի:

— Կեանքի էութիւնը հասկնալու
 համար, մարդը պէտք է որ ծերանայ և
 բոլորտիբը ամայութիւն գտնէ:

— Դու գործեցիր բարիք և գտար
 երախտագիտութիւն, — այս եղաւ բա-
 րոյական առեւտուր. Նաչիսաւ

ՇԱԲԱԹ
 Samedi
 Saturday
 Суббота

10

12 | 16

ԿԻՐԱԿԻ
 Dimanche
 Sunday
 Воскресен.

11

13 | 17

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
 Lundi
 Monday
 Понедельн.

† 12

14 | 18

— Երբ սպիտակ մարդը Հարաւային
 Ափրիկէ եկաւ, նա Աստուածաշունչ ու-
 նէր իւր ձեռքին, իսկ հիմայ նա րն-
 դարձակ հողեր ունի. իսկ մենք՝ Աստ-
 ւածաշունչ ունենք մեր ձեռքին:

Ափրիկեան Սեւի կարծիք

— Կոյր կատուն անգամ չի դադրիր
 մուկերը հետապնդելէ և միշտ երազին
 մէջ մուկեր կը տեսնէ:

— Աչքը շատ օգուտ չի տար երբ
 միտքը կոյր է:

— Սուրբ սիրտ կը ծակէ. բայց խօս-
 քը՝ հոգին:

— Աստուած տմեկակարող է, որով-
 հետեւ դրամն է իւր տեղապահը:

— Ճշմարտութիւնը և վարդը փուշեր
 ունեն:

— Երբ դրամն է խօսողը, արդարու-
 թիւնը կը լռէ:

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
 Mardi
 Tuesday
 Вторник

13

15 | 19

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
 Mercredi
 Wed'sday
 Среда

14

16 | 20

Հինգշաբթի
 Jeudi
 Thursday
 Четверг

15

Հունիս 17 | Պեհ. ամիս
 Շահրվար 21

Ուրբաթ
 Vendredi
 Friday
 Пятница

16

18 | 22

Շաբաթ
 Samedi
 Saturday
 Суббота

17

19 | 23

Կիրակի
 Dimanche
 Sunday
 Воскресен.

18

20 | 24

Երկուշաբթի
 Lundi
 Monday
 Понедельн.

19

21 | 25

Երեքշաբթի
 Mardi
 Tuesday
 Вторник

20

22 | 26

Չորեքշաբթի
 Mercredi
 Wed'sday
 Среда

21

23 | 27

ՏՕՆԵՐ

18. Բարեկենդան Վարդգայ Ս. խաչի պհց.
 20. Ս. Կուսանացն Փեփրոնեայ, Մար-
 իանեայ և Շուշանայ (Շուշանիկ) զստերն
 Մեծին Վարդանայ:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Պարսկաստանի մակերևոյթը 1469,
 904 բառակուսի քիլոմ. է, իւրաքանչիւր
 բառ. քիլոմ.ին ընկնում է հազիւ 6 մարդ
 (Եւրոպայում միջին հաշուով մօտ 36 մարդ),
 հետևաբար Պարսկաստանի ազգաբնա-
 կութիւնը շատ նօսր է. Պարսկաստանը իր
 տարածութեամբ մեծ է Անգլիայից 5անգամ,
 Գերմանիայից, ինչպէս և Ֆրանսիայից 3
 անգամ, փոքր է Եւրոպական Ռուսաստա-
 նից 3 անգամ:

Պարսկաստանի վարչական բաժա-
 նումներն եւ ազգաբնակութիւնը

Պարսկաստանի ազգաբնակութեան ճիշտ
 թիւը մենք չունենք, որովհետեւ այս երկ-
 րում մարդահամար երբ և իցէ չի կատար-
 ւել: Պարսկաստան ուսումնասիրողները
 իւրաքանչիւրը մի մօտաւոր ենթադրական
 թիւ է ընդունում, որ տատանւում է
 8—10 միլիոնի մէջ:

Հորդ Քրդոն («Persia» I. II.) 31
 ղլխաւոր վարչական բաժանումներ է ըն-
 դունում: 4. Պօլսի գերմանական գլխաւոր
 հիւպատոսարանի հրատարակ. Berichte-ը
 ճանաչում է 25 նահանգներ:

Պարսկաստանի սահմանադրութեան հը-
 րատարակութիւնիցյետոյ կազմւած Պարսկ.
 աշխարհագրութեան ձեռնարկները նըշա-
 նակում են 12-ից սկսեալ մինչև 20 նա-
 հանգներ, որոնցից 4 մեծերը, այսպէս.

Ատրպատական կամ Աղէբբէյջան, Խո-
 րասան, Քիրման, Փարս անւանում են
 Այալաք, իսկ մնացածները՝ վիլայէթներ.
 (Զար)

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
 Jeudi
 Thursday
 Четверг

22

Հուսիս 24 Պեք. ամիս
 Շահիվար 28

Տ Օ Ն Ե Ր

Սեպտեմբեր 22—Աշուն և հասարակած.
 † 24. Ս. Գէորգայ քաջամարտիկ գո-
 րավարին և Ռումանոսի երգեցողին:

Տօն Անուանակոչութեան Տ. Տ. Գեորգ
 Ե. Վեհափառ Կաթողիկոսի Ամենայն
 Հայոց. Հայրապետական մաղթանք:

Ազգային դպրոցները փակ են: Ս. Էջ-
 միածնի «Գէորգեան Ճեմարանի» հիմ-
 նարկութեան 53-րդ տարեգարձը:

Հստ հայկական հետաւեղ սովորու-
 թեան այսօր գիւղացիութիւնը վերջաց-
 նում է դաշտային աշխատանքները և
 վայելում է Հաւիտա կերակուրը:

25. Տօն ՎԱՐՍԱԳԱՅ Ս. Սաչին: Մի-
 ջոց ուտիք ութ շաբաթ է:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Այսպիսով Պարսկաստանի վարչական
 գլխաւոր բաժանումներն են.

Ազէրբէյջան, գլխաւոր քաղաքն է Թաւ-
 րիզ, 200,000 բնակիչ: Խորասան, զե-
 քաղաքն է Մէլէտ, 65,000 բնակիչ: Քիր-
 ման՝ Քիրման, 35,000 բնակիչ: Փարս՝
 Շիրազ, 42,000 բնակիչ: Գիլան՝ Ռէշտ,
 48,000 բն.: Շամախ՝ Չէնչան, 18,500
 բն.: Ղազրին՝ Ղազրին 32,000 բն.:
 Թէհրան՝ Թէհրան 290,000 բնակիչ: Մա-
 զանդարան՝ Բարֆրուշ, 45,000 բնակիչ:
 Աստրաբադ՝ Աստրաբադ, 18,000 բնակիչ:
 Դամզան՝ Դամզան, 22,000 բն.: Շահրութ՝
 Շահրութ, 16,000 բն.: Գեբուս՝ Բիջար,
 19,500 բնակիչ: Քիրզոտան՝ Սիննէ, 130,
 000 բնակ.: Համադան՝ Համադան՝ 38,000
 բն.: Կում՝ Կում, 30,000 բն.: Քիրմանշահ,
 40,000 բնակիչ: Մուլլիսիա՝ Դովլէթարազ,
 13,000 բնակ.: Արազ՝ Սուլթանաբադ,
 18,000 բն.: Լուրիստան՝ Բուրուջիրդ,
 19,000 բն.: Քաշան՝ Քաշան, 36,000
 բնակիչ: Իսպահան՝ Իսպահան 90,000
 բնակիչ: Արարիստան՝ Դեղփուլ, 27,000
 բնակիչ: Եզդ՝ Եզդ, 50,000 բն.: Սաւէ՝
 Սաւէ, 11,000 բնակիչ: (Շար)

ՈՒՐԲԱԹ
 Vendredi
 Friday
 Пятница

23

25 29

ՇԱԲԱԹ
 Samedi
 Saturday
 Суббота

24

26 30

ԿԻՐԱԿԻ
 Dimanche
 Sunday
 Воскресен.

25

27 31

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
 Lundi
 Monday
 Понедельн.

26

28 ՄԵՆԵՐ 1

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
 Mardi
 Tuesday
 Вторник

27

29 2

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
 Mercredi
 Wed'sday
 Среда

28

30 3

ՀԻՆԳԵՄԲԵԻ
 Jeudi
 Thursday
 Четверг

29

Հուսիս 1 Պեք. ամիս
 Մ Է 2 Բ 4

ՈՒՐԲԱԹ
 Vendredi
 Friday
 Пятница

30

2 5

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Պարսկաստանի առեւտրական օրհան-
 ութիւնը պատերազմից առաջ

1913—1914 ֆինանսական տարում

Պարսկաստանը արտահանել է 82,051,000
 բուրլու իսկ ներմուծել է 116,490,000
 բուրլու ապրանք. նրա չրջանառութիւնը
 ուրեմն եղել է նոյն տարում 198,541,000
 բուրլու (մօտ 99,270,000 դոլար):

Պարսկաստանի ազգաբնակչութիւնը

1. Պարսկական ցեղ, Փարսերէն խօսող,
 չիա ազանդով— 5,000,000
 2. Թուրք թաթարական
 ցեղ, աղճատ թուրքերէն
 խօսող— 1,500,000
 3. Քրդական ցեղ, քրդերէն
 խօսող սիւննի ազանդով— 600,000
 4. Արաբական ցեղեր,
 սիւննի ազանդով— 200,000
 5. Թիւրքմանական ցեղեր,
 թուրքերէն խօսող, սիւն-
 նի ազանդով— 100,000
 6. Քեհար կամ արևապաշտ
 Փարսերէն խօսող— 50,000
 7. Հայեր՝ (1914 թիւն) մօտ 80,000
 8. Ասորիներ և Քաղզէացիք — 46,400
 9. Հրէաներ — 30,000
 10. Զանազան բարբառով
 և ազանդով — 393,600
- Ընդամեն՝ 8,000,000

Տ Օ Ն Ե Ր

29. Ս. Իշխանացն Սահակայ և Համադասպայ:

Ասրպասականի ազգաբնակչութիւնը
 (1910—15 թւերին)

1. Թուրք թաթարական ցեղեր 900,000
 2. Քիւրդեր — 250,000
 3. Հայեր — (1914 թւին) 40,000
 4. Ասորիներ և Քաղզէացիք 46,400
 5. Հրեաներ — 5,000
 6. Անորոշ ցեղեր — 138,600
- Ընդամեն՝ 1,380,000

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Անգլիացի, գերմանացի, ռուս ֆրան-
 սացի և այլ օտարազգի ռզնդիրներ, ճամ-
 բորդներ, պատմագէտներ, տնտեսագէտ
 ներ, զինւորականներ, թղթակիցներ և
 այլն, Պարսկաստանի մասին դրել ու հրա-
 տարակել են բազմատեսակ արժէքաւոր
 ուսումնասիրութիւններ, պատկերազարդ,
 քարտիսաւոր և վիճակագրական տախ-
 տիկներով:

Հայերս, որ մեր գոյութեան պատմական
 չրջաններից եղել ենք պարսիկների հարեան
 ազգ, պետութիւն և ապա դարեր շարու-
 նակ ապրել ենք այս երկրում իբրեւ հպա-
 տակներ կամ հիւրեր, դեռ եւս չունենք մի
 ընդարձակ, խզճամիտ և լուրջ ուսումնա-
 սիրութիւն Պարսկաստանի մասին:

Մեր պարբերականների, լրագրների և
 զանազան հրատարակութիւնների մէջ
 Պարսկաստանի մասին շատ բան ունենք
 դրւած, բայց բոլորն էլ անկատար են:

Ժամանակն է, որ Պարսկահայութեան
 ազգային իշխանութիւնները և կամ կա-
 րող, ձեռնհաս անհատներ դորժի անցնեն
 և հրատարակեն Պարսկաստանի ընդհան-
 րապէս և Պարսկահայութեան մասին
 մասնաւորապէս՝ մեծահատոր մի ուսումն-
 ասիրութիւն, որի պակասը շատ զգալի
 է, քանի որ Հայ լեզւով մենք չունենք
 մի լիակատար ուսումնասիրութիւն Պարս-
 կաստանի և Պարսկահայութեան մասին:

ՄԱՍԻՍ՝ ՕՐԱՑՈՅՑ 1927 ՅԱՒԵԼԻԱԾ ԶՈՐՐՈՐԴ

ԱՏՐԳԱՏԱԿԱՆԻ ՂԱՐԱԴԱՂ ԳԱԽԱՌԻ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ
ՏԱԽՏԱԿԸ. 1926 — 1927 ԹՈՒՆ.

Թւահամար	Գիւղերի անունները	Ընտանիք	Քանի անձ		Ընդամեն	Եկեղեցի	Գալթոց	Ուսուցիչ	Գարոցակ. աւակներ		Ընդամեն	ԾԱՆՕԹ.
			Այր	Կին					Աղջիկ	Տղայ		
Առաջին գիւղախումբ	1 Աղաղան .	22	70	58	128	1	1	1	9	8	17	Ղարադաղի այս 21 գիւղերի ժողովրդին հաճում են Տէր-Նզիկի, Տէր-Խորենի, Տէր-Յովսէփի, Տէր-Սարգիսի և Տէր-Գրիգոր բահանաները: Այս վիճակագրական տախանիդ պատրաստել է Ղարադաղի Հայ դպրոցների ղեկավար Տիգրան Գրիգորեանը:
	2 Իւրգիլի թուն	63	180	162	342	1	1	1	21	47	68	
	3 Ղչլաղ .	40	106	93	199	1	1	1	5	35	40	
	4 Սարգու .	16	51	45	96	1	—	—	13	14	27	
Երկրորդ գիւղախումբ	5 Խանաղեհաճ	40	105	118	223	1	1	1	10	20	30	
	6 Ղուլուլի .	21	48	49	97	1	—	—	7	25	32	
	7 Նորաշէն .	21	68	72	140	1	1	1	19	13	32	
	8 Զուլի .	5	12	12	24	1	—	—	3	2	5	
	9 Լիւմա .	13	37	31	68	1	—	—	8	14	22	
Երրորդ գիւղախումբ	10 Քլալա .	10	27	19	46	1	—	—	3	6	9	
	11 Գերմանաւ	1	2	2	4	1	—	—	1	1	2	
	12 Ողան .	19	42	48	90	1	1	1	4	17	21	
	13 Սեհնոյ	3	6	15	21	1	—	—	4	3	7	
	14 Ամբարուլ .	7	22	20	42	1	—	—	3	5	8	
	15 Քարազուլի	17	47	49	96	1	1	1	7	17	24	
	16 Վարդանաշէն	5	13	5	18	1	—	—	2	3	5	
	17 Վինա .	80	220	240	460	1	1	1	12	52	64	
	18 Նեփեշտ .	4	9	7	16	1	—	—	1	2	3	
Զորրորդ գիւղախումբ	19 Սրդրն .	32	66	50	116	1	1	1	8	29	37	
	20 Բերդ .	19	51	40	91	1	1	1	8	26	34	
	21 Ղասրմաշէն	19	42	41	83	1	—	—	8	19	27	
	Համագումար՝	457	1224	1176	2400	21	10	10	156	358	514	

Ծ ա ն ո թ ու թ ի ո ն ն Ե Ր

Ա. — Ղարադաղի Հայ ժողովրդի տնտեսական վիճակի համեմատական պատկերը հետեւեալն է. — Ունեւոր հարիւրին 10 տոկոս, միջակ՝ 20, պարտքով և այլ միջոցով ապրող՝ 60, բոլորովին չքաւոր՝ 10: Բ. — Ատրպատականի Հայոց Առաջնորդարանի և Հայ գիւղացիների հաշիւն պահուած են աղգային դպրոցներ՝ Աղաղան, Իւրգիլի թուն, Ղչլաղ, Նորաշէն, Քարազուլի և Սրդրն գիւղերում: Վ. — Քաւրիգի Ամբրիկեան միսիօնարութիւնն իւր հաշիւն Ղարադաղի Խանաղեհաճ, Ողան, Վինա և Բերդ գիւղերում պահում է չորս դպրոցներ, զմարելով 4 ուսուցիչների ուսանողների մեծագոյն մասը: Դ. — Հայոց Առաջնորդարանի, Հայ գիւղացիութեան և Ամբրիկ. Միսիօնարութեան կողմից 1925—26 ուսմն. տարեւերջանում Ղարադաղի Հայ դպրոցների 10 ուսուցիչներին տրւել է 5500 դրան դրամ (մօտ 500 դոլար) իսկ 521 լիգր ցորեն՝ և ուսուցիչների անունը գիւղացիներն են տւել:

Հայկ Աճէմեան «ՄԱՍԻՍ» Օրացոյց Ե. տարի. 1927 Քաւրիգ.

ՀՈՎՏԵՄԲԵՐ
OCTOBRE

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

OCTOBER
ОКТАБРЬ

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

1

Հուլիսի 3 | Պեհ. ամիս
Մ Ե Զ Ր 6

Տ Օ Ն Ե Ր

Հոկտեմ. — ցերեկ 12 գիշեր՝ 12 ժամ.

1. Եօթնասուններկու աշակերտացն
Բիսուսի.

4. Ս. Կուսանացն Թեկդի և Վառվառեայ:

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

2

4 | 7

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

3

5 | 8

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

4

6 | 9

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

5

7 | 10

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

6

8 | 11

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

7

9 | 12

ՍԱՀԱԿ ՊԱՐԹԵՒ և ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՀՏՈՑ

Սահակ հայրապետ, Մեսրոպ վարդապետ, արարչագործ ձեռքեր, ստեղծագործ մտքեր, Հայ՝ Դրականութեան երկնականարին՝ յաւիտեանապէս շողշողուն, մշանջենքօրէն փողփողուն աստղերը փայլուն, փառ ջահերը մնայուն, փառապատկը Հայուն, դարերու քնովջլէն ահա կը տեսնեմ ձեր պատկառելի, ձեր սրբամարտը դէմքերը պայծառ, ձեր հասակը երկնագեղ, ձեր աչքները կայտառ, որոնցմէ իմացականութեան կայծեր կարձակին գրական կարմիր արշալոյսը հրդեհող, ձեր ճակատները փռեմ, ուր երբէք նսեմ խոկ մը չծնաւ, ձեր գլուխը նշույլագեղ, ձեր ուղիղը ամուսնացին, որ Հայուն փառքը երկնեց, որ Հայուն կեանքը կերտեց:

Կը խոնարհիմ ձեր հանճարին առջև, պատկառանքի սարսուռը սրտիս մէջ, հիացումով համապարփակած, ես գիս շատ պզտիկ կը գտնեմ ձեր մեծ անունը երգելու, ես գիս շատ անգոր կզգամ ձեր վեհափառութիւնը տարփողելու: Դուր, անմահներ, դուք Հայութեան ճաճանշափառ արեգակներ, ահա կը տեսնեմ ձեզ հազար հինգ հարիւր տարիներ ետքը կենդանի ու կենդանացնող, որ կը նայիք մեզի վերէն հայրաբար, շէնշող նայածքով, ազամանդ ժպիտով ու կը կարկառէք ձեր փառապատկը, քրանակնդրուկ ձեռքերը, որպէսզի համբուրենք տենդափառ:

† Մամիկոն Վարժապետեան

Հայկ Աճէմեան «ՄԱՍԻՍ» Օրացոյց Ե. տարի. 1927 Թաւրիկ.

ՀԱՐԱԹ Samedi Saturday Суббота	† 8	Տ Օ Ն Ե Ր
ԿԻՐԱԿԻ Dimanche Sunday Воскресен.	9	† 8. Ս.Թարգմանչաց վարդապետացն մերոց՝ Մեսրոպայ, Եղիշէի, Մովսէսի Խորենացւոյն, Եգնկայ Կողբացւոյն, Հազարի Փարպեցւոյն, Կորիւնի, Դաւթի Անյաշիժ Փիլիստփային, Դրբգորի Նարեկացւոյն, Ներսիսի Շնորհալոյն և Ներսիսի Լամբրոնացւոյն:
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ Lundi Monday Понедельн.	10	Այս պատմական և գրական յիշատակալից տօնը տարածուած է նաև միջնադարեան բոլոր Հայ պատմագիրներին, մատենագիրներին և բերթողներին վրայ:
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ Mardi Tuesday Вторник	11	Հայաստանեայց եկեղեցիներում կատարել հանդիսաւոր պատարագ և ապա հողեհանգիստ Հայ տառերի հեղինակների և մատենագրութեան անմահանուն զործիչների յիշատակին:
ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ Mercredi Wed'sday Среда	12	Ազգային դպրոցական մեծ տօն, որի համար ազգային դպրոցներում և կրթական կուլտուրական հիմնարկութիւններում կազմակերպել հանդէս-երեկոյթներ:
ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ Jeudi Thursday Четверг	13	10. Կիւտ Նշխարաց Ս. Դրբգորիսի Ազուանից Կաթողիկոսին և հարցն Թաթուլի, Վարսի և Թովմասու:
ՈՒՐԲԱԹ Vendredi Friday Пятница	14	ՀԱՅՈՑ ՏԱՌԵՐԻ ՉԵԻՐԻ ԾԱԳՈՒՄԸ Ըստ ժողովրդական աւանդութեան, Հայ ժողովուրդը իւր տառերի ձևերի ծագման մասին հետեւեալն է աւանդում:
		Մեսրոպ Մաշտոցը, Հայ տառերի գիւտով տարւած, երկար թափառումներից յետոյ, հասաւ Տարօնի աշխարհը, և իր հայրենի Հացեկ գիւղում գիշերեց: Այն գիշերին, նա երեակայութեան մէջ տեսաւ որ մի աներեկութ ձեռք իւր իջեանաւ խորճիթի պատի վրայ գրում է հայերէն այբուբէնը: Անխոնջ Մեսրոպը անմիջապէս ձևակերպեց հայ տառերը, իր տոյն գիշերը անցկացրած խորճիթի լուսամուտի չրջանակի վրայ, որ հետեւեալ ձևն ունէր:
		Արդ, վերցնենք 12 հատ լուցկիի կոթեր և հետեւում Մեսրոպ Մաշտոցի օրինակին, կազմենք հայ տառերի սկզբնական ձևը:

Շաբաթ
Samedi
Saturday
Суббота

15

Հուլիս 17 | ՊԵՏ. ամիս
Մ Ե 2 Բ 20

Տ Օ Ն Ե Ր

15. Ս. Աւետարանչացն Մատթէոսի,
Մարկոսի, Ղուկասու և Յովհաննու:

17. Ս. Յովսէփայ Աստուածահօր, Յով-
սէփայ Արեմաթացւոյն, Ղազարոսի և
ըրեց նորա Մարթայի և Մարիամա:

18. Ս. Մակարայ և ալոց:

20. Ս. Վկայն Արտեմայ և Գրիստափորի:

Կիրակի
Dimanche
Sunday
Воскресен.

16

18 | 21

Երկուշաբթի
Lundi
Monday
Понедельн.

17

19 | 22

Երեքշաբթի
Mardi
Tuesday
Вторник

18

20 | 23

Չորեքշաբթի
Mercredi
Wed'sday
Среда

19

21 | 24

Հինգշաբթի
Jeudi
Thursday
Четверг

20

22 | 25

Ուրբաթ
Vendredi
Friday
Пятница

21

23 | 26

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՅԻ

Ճաճանչազեղ բայց կայ վայր մը լոկ՝
մթին

Երկրիս վրայ. նարեկացւոյն խցիկն է.
Դու շողասփիւռ խրնկարոյր:

Խաւարին լոյս, նարեկացիդ, մահւան
կեանք,

Հայ հանճարին դու Արփի-
նարեկացի՛, յայտնութիւնը Հայ հողւոյն,
նարեկացի, մեծ երգիչը մեծ Հողւոյն.
նարեկացի, աստղ՝ Դարերու խաւարին:

ՆԵՐՍԷՍ ԾՆՈՐՀԱԼԻ

Ոսկեքընար և քաղցրաշունչ քերթող մը
Սէզ սարերուն Տաւրոսի—

Շնորհալի՛, նկարագիր, կեանք սիրոյ
Մեղրաշուրթն, աստուածաշունչ երգիչմը.
Շնորհալի՛ մակդիրներուն մէջ մարդոց
Զիկայ հատ մը ասոր պէս:

Ըսէ՛ Ներսէս չէ՛ այն ցեղն որ ծնոյց քեզ
Շնորհալի բեզի պէս:

Յովհանն Հայկազ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ 15 ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Բարձր Հայք, Չորհուրդ Հայք, Աղձնիք, Տաւրուք-
րան,

Մոկի, Կորճեք, Պարսկահայք, Վասպուրական,
Արձնիք, Արցախ, Փայտակարան,

Ուշի, Դուգարք, Տայք, Այրարատ:

Շաբաթ Samedi Saturday Суббота	22	Տ Օ Ն Ե Ր 22. Ս. Երկոտաւան Ածարան վրդպտցն: 23. Տօն Գիւտ խաչի: ՈՂԲ Ի ՎԵՐԱՅ ԱՆԻ ՔԱՂԱՔԻ Հանդիպողը բնդի տխրի կը Դայ, Տեանելով վիճակդ թշուառ քո Անի, Անիրաւը երբէք էլ Տօտդ քի դայ, Բախտդ ուրացել է իսպառ քո Անի՛...: Անի՛ ջան, Անի՛ ջան, Անի՛ Քանդողիդ տունը բանդուի, Քեզ որ մի աղբը չը չինեց, Մի լացողը ի՞նչ անի...: Նենգերը չը լինէինք օվ դու նախաթոռ, Կապէրի պապէ պապ մինչև թոռէթոռ, Վանքերիդ քարերից չինում են ախոռ, Գիւղացիքը տգէտ-ցանցառ քո Անի՛...: Անի՛ ջան, Անի՛ ջան, Անի՛ և այլն: Ուրացան Արարչին հետեցին չարին, Անունդ պատիւդ խփեցին քարին, Թագաւորիդ վաճառեցին օտարին, Քահանայքդ կերան կաշառք քո Անի՛...: Անի՛ ջան, Անի՛ ջան, Անի՛ և այլն: Պալատներդ եզան հողին հաւաասար, Պրկին նորոգելու չունիս յոյս ու ճար, Վանքերդ կիսաքանդ առանց ժամարար Ո՛ւր է դրութիւնդ պայծառ քո Անի՛...: Անի՛ ջան: Անի՛ ջան, Անի՛ և այլն: Ո՛ւրէ Աչոտ երկաթ, ո՛ւրէ Վահրամ Իշխան Ո՛ւրէ Մշծ Զահնշահը Սմբատ ախոյեան, Վեստ Սարգսի ձեռքով կորաւ Հայաստան, Ո՛ւրէ սէդ Գաղիկդ պայծառ քո Անի՛...: Անի՛ ջան, Անի՛ ջան, Անի՛ և այլն: Ունիս բազում նահատակ, Պառկել էս սե հողի տակ, Քեզ պէս քաղաք չէր լինի, Ափսոս եղար աւերակ...: Անի՛ ջան, Անի՛ ջան, Անի՛... Հէ՛յ, հէ՛յ, հէ՛յ, հէ՛յ, Անի՛...: ✦ Աւուդ Զիւանի
Կիրակի Dimanche Sunday Воскресен.	23	
Երկուշաբթի Lundi Monday Понедельн.	24	
Երեքշաբթի Mardi Tuesday Вторник	25	
Չորեքշաբթի Mercredi Wed'sday Среда	26	
Հինգշաբթի Jeudi Thursday Четверг	27	
Ուրբաթ Vendredi Friday Пятница	28	

ՇԱԲԱԹ
 Samedi
 Saturday
 Сүдбөтә

29

Հուլիս 2 | Պեք. ամիս
 Ա. Ֆ. Ս. 4

ԿԻՐԱԿԻ
 Dimanche
 Sunday
 Воскресен.

30

3 | 5

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
 Lundi
 Monday
 Понедельн.

31

4 | 6

ՏՕՆԵՐ

29. Յովհաննու Ոսկերերանին:

7. Ժողովրդագիր և հայրենաշունչ բանաստեղծ-հեղինակ Գարեգին Եպիսկ Սրուանձեան,

8. Քնարերգու բանաստեղծ Խաչէն Արեւիկ. Նաւալէյ.

9. Ազգային երգիչ և ռադիաշունչ բանաստեղծ Գամառ-Քաթիպան,

10. Մեծանուն հրապարակագիր, ազգային գործիչ և «Մշակ» լրագրի հիմնադիր խմբագիր Իրիգոր Արծրունին,

11. Թատերագիր Սեւադիոն Հեփմեան և

12. Լեզուարան Սարգիս Սարգսեան, այս վեցն էլ իրարու ետեից մեռան 1892 թ.ին: Այս բոլորի մահւան 35-ամեակը 1892—1927.

13. Վանի ժողովրդական բանաստեղծ-թատերագիր Տիգրան Ամիրջանեանի մահւան 30-ամեակը. 1897—1927.

14. Ճեւուագող վշտից Հայրենեաց Հայրց» Խրմեան Հայրիկ.

15. Ժողովրդական գիտագիր Պերն Պոսեան,

16. Մեծանուն դաստիարակ և գրող Յիքեոս Պերպեան և

17. Բանաստեղծ Սմբատ Շահագիգ. իրարու ետեից մեռան 1907 թ.ին. Այս բոլորի մահւան 20-ամեակը. 1907—1927.

Այս ազգային յորեկեանների և տարեկան զարձների առթիւ, իբրեւ հրապարակագիր, կան արտայայտութիւն և մեր օմեցեալի զիգեցիկ ու կրթիչ վերջիչում, ազգային կրթական և կուլտուրական հիմնարկութիւններում կազմակերպել սգահանդէսներ և ցերեկոյթ-երեկոյթներ: Հայ մամուլը թող արձադանց տայ այս երախտադիտական տօներին առթիւ:

ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ՅՈՐԵԼԵԱՆՆԵՐՆ ՈՒ ՏԱՐԵԴԱՐՁՆԵՐԸ 1927 ԹԻՒՆ

1. «Պատգամ Հայրենեաց» Ներսէս Ե. Աստուակեցի Կաթողիկոսի մահւան 70-ամեակը. 1857—1927:

2. Վանի «Երամեան Վարժարան»-ի հիմնադիր—անօրէն և բազմափաստակ ուսուցչապետ Համբարձում Երամեանի ծննդեան 70-ամեակը. 1857—1927 (այժմ կապրի Եգիպտոս, Դահիլէ):

3. Վաղամեակի բանաստեղծ Պետրոս Գուրեանի մահւան 55-ամեակը. 1872—1927:

4. Հայկական Հարցի զիւանադիտական ծագման 50-ամեակը. 1877—1927:

5. Հնչակեան Կուսակցութեան հիմնարկութեան 40-ամեայ յորեկանը. 1887—1927:

6. Ազգային մեծանուն գործիչ և գրող Իրիգոր Օսեանի մահւան 40-ամեակը 1887—1927:

ՀԱՄԱՌՈՏ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ ԱՏՐՊԱՏԱԿԱՆԻ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ 1926—1927 Թ.

Թեմական Առաջնորդ՝ Դեր. Տէր Ներսէս Արքեպ. Մելիք-Քանգեան: Թեմական Պատգամաւորական Ժողով, Ատենապետ՝ Հ. Պանիրեան: Թեմական Խորհուրդ, Նախագահ՝ Տէր Ներսէս Արքեպ. անդամներ՝ Տէր Կարապետ Աւագ քահանայ (Առաջնորդական փոխանորդ) Սուրէն Աֆթանյիլեան՝ Ատենապետ, Սամսոն Թադէոսեան, Դաւիթ Փափազեան, Գասպար Յակոբեան, Երուանդ Աֆթանյիլեան, և Մարգար Յակոբեան. Բարտուղար Ա. Ղուկասեան:

Թաւրիզ. — Հայեր 750 տուն, 6500 անձ: Բերդաթաղ (Ղալա) 200 տուն, Ս. Սառուծածին Մայր եկեղեցի, ծխատէր՝ Տէր Եղնիկ Քահանայ Օհանեան: Ազգային դպրոցներ՝ Արամեան և Երկսեռ Գիմնազիոն: Լիւաւա 550 տուն, Ս Սարգիս եկեղեցի, ծխատէրներ՝ Տէր Կարապետ Աւագ Քահանայ և Տէր Յովհաննէս Քահանայ Հաջեան: Ազգային դպրոցներ՝ Թեմական Կեդրոնական եւ Հայկազեան Թամարեան:

Սալմաս. — Հաֆթվան, Սաւրա, Փայաջուկ, Քալաշան, Դրիշկ, Սանամբրիկ, Ղալասար, Ղըրըլճա, Սառնա, Մահլամ, Խոթրովա, Հին քաղաք, Ախտախանա և Վարդան գիւղերում ապրում են մօտ 1200 անձ Հայեր, որոնց հոգեւոր գործակալն է Տէր Աշոտ Քհնյ. Պօղոսեան: Ազգային դպրոցներ կան՝ Հաֆթվան, Փայաջուկ և Մահլամ գիւղերում:

Ուսի, քաղաքում և Ռահվա, Դեպրդարատ, Իսալու, Ղըրըլաղաջ, Բաղլո, Նախիջևան-Թափա, Իրի աղաջ, Թումբուլաբաղ, Կարակըզ, Նիրարաղ, Կարաջալի, Շամլավա, Աղջակալա, Գիւլփարչին, Ալգեան, Դիզաթաքա, Բայանիշ. Թիմաթար, Արդիշաթաքա, Բարառու, Դարբառու, Սարգառութ, Նէյրին, Չիշաքու, Ֆախլըբայու, Համունարաղ, Ղարաբաղ, Դէյթափա, Ալեան. Դօլգիզա, Կըզըլ Աշուղ, Սարալան, Թաքեալու և Հանվէրդի գիւղերում ապրում են 2400 անձ Հայեր, որոնց հոգեւոր գործակալն է Տէր Արսէն Ա. Քհնյ. Թադէոսեան. ազգ. դպրոցներ չկան:

Մարաղա. — Հայոց եկեղեցի և ազգային դպրոց: Հայերի թիւ 1300: Հոգեւոր գործակալ՝ Տէր Արշակ Քահանայ Դաւաթեան:

Միսնգուք եւ Երջակալ. — Թաղիարաղ, Քեալրըղախան, Սարիկամիշ, Գարավէրան, Գափան, Քեանդ Համամեան, Ինգրաղաջ, Կումկալա և Սօփոջրուլալ գիւղերում ապրող Հայերի թիւը 1000: Հոգեւոր գործակալ Տէր Վարդան Քահանայ Իսահակեան: Ազգ. դպրոց՝ Միանդարում:

Մակու. — Քաղաքում ապրում են 50 հայեր, սեծ մաս արհեստաւոր:

Ս. Թադէոս Առաքել Վանուում՝ 40 հայեր: Վանահայր Տէր Պետրոս Վարդապետ:

Ս. Ասեփանցեա Նախավկայի Վանուում ապրում են Դարաշամրցի 100 անձ գիւղացիներ: Վանահայր Տէր Ղեանդ Վարդապետ: Ազգային փոքր դպրոց:

Մուծամբուր Դիւլ. — Եկեղեցի և ազգային դպրոց: Հայերի թիւը՝ 350: Հոգեւոր գործակալ Տէր Մեսրոպ Քահանայ Սաստեան:

Մարաղաղ. — Աղաղան, Իւրգիլթուն, Ղշաղ. Սարգու, Խանագեան, Ղուլուդի, Նորաշէն, Հաւի, Լիւմա, Քալա, Դեմանաւ, Ողան, Սեհոդ, Ամրադուլ, Քարադուլ, Վարդանաշէն, Վինա, Նեփիշտ, Սըզն, Բերդ և Ղասըմաշէն գիւղերում ապրում են 2500 Հայեր: 21 եկեղեցիներ և 10 գիւղական դպրոցներ: Լուսեւոր գործակալ Տէր Յովսէփ Քահանայ:

Արդաբիլ. — Այստեղ ապրում են 40 անձ Հայեր: Ատրպատականի Հայերի ընդհանուր թիւը 1926—1927 թուերին՝ 14,480:

„ՎԱՆ“ ՈՍԿԵՐԶԱՆՈՅ

Վարպետները վանեցի հմուտ արհեստաւորներ ընդունում են արծաթագործութեան և ոսկերչութեան ամեն տեսակ պատուէրներ: Ափսէսներ բաժակակալներ, օրկարի և ծխախոտի տուփեր, ծաղկամաններ, պտտիկների չըջանալիներ, Նուրբ և ճաշակաւոր ծաղկազարդերով, Հայկական, պարսկական քանդակներով: Արագ և ճշտապահ գործ: Հասցէ „Վան“ Ոսկերչանոց Թաւրիզ, Քարաշէն:

ՀԱՅԿ ԱՃԷՄԵԱՆ ԳՐԱՎԱՅԱՌ

Ընդունում է գրավածառութեան վերաբերեալ ամեն տեսակ պատուէրներ: Հայերէն նորագոյն հրատարակութիւնների ճօն պահեստ: Արժմներ, Հայ ազգային դէմքերի քարթ-փոստ նկարներ, գրօշմակներ, Հայկական տեսարաններ, „Բազմավէպ“, „Հանդէս Ամսօրեայ“, „Բառաջ“, և „Ղոյս“, թերթերի գործակալութիւն: Բոլոր պատուէրների համար դիմել՝ Haidk Adjémian Tauris (Perse) գնում է ձեռագիր և հին իրեր:

Հայկ Աճէմեան «ՄԱՍԻՍ» Օրացոյց ե. տարի 1927. Թաւրիզ

ԵՐԵՐԵԱԲԺԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

1

Լուսին 5 | Պե. ամիս
ԱՐԱՆՆԵՐ

ՉՈՐԵՐԵԱԲԺԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

2

6 | 8

ՀԻՆԳԵԱԲԺԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

3

7 | 9

ՈՒՐԲԱԺ
Vendredi
Friday
Пятница

4

8 | 10

ՇԱԲԱԺ
Samedi
Saturday
Суббота

5

9 | 11

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

6

10 | 12

ԵՐԿՈՒՇԱԲԺԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

7

11 | 13

Տ Օ Ն Ե Ր

Նոյեմբեր—ցերեկ 10 դիշեր՝ 14 ժամ.
5. Ս. Հրեշտակապետացն Գաբրիէլի,
Միքայէլի և ամենայն երկնային զօրացն.
(Իսրայէլ, Ռաֆայէլ, Ջերրայէլ, Սերով-
բէ, Գերովբէ, Միսիթար):

7. Ս. Մինասայ (Մնացական):

ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ

Նա յայտնուած է Հայութեան որպէս
Վասպուրականի մի համեստ վանքի, հա-
մեստ վանահայր:

Համեստ իր սովորութիւններով բարձ-
ու վարքով, նիստ ու կացով, մարդկանց
հետ պարզ վարմունքով, բայց անասելի
յանդուգն, որպէս զազափարի համար
մարտնչող, որպէս մոլեռանդ պաշտող
մարդկային մտքի, զազափարամու, որի
մէջն է Խրիմեանի ժողովրդական մարդ
լինելու զազտները:

Սէրը դէպի մարդկութիւն, ուրեմն և
սէր դէպի իւր ազգը, հաւատ դէպի ար-
դար մտքի ոյժը, հաւատ դէպի համուլած
խօսքի անյաղթելի լինելը—և ահա այդ է
ժողովրդական մարդու նշանաբանը:

Նա միշտ անյիշաչար է, յամառ է իր
մտքերի, իր զազափարների, դաւանած սը-
ղիքունքների մէջ, մի քարեայ սիւն՝ որին
ոչ հողմ, ոչ մորիկը չեն կարող շարժել իր
ամուր պատանդանից:

Հաւատալ խօսքի ոյժին, հաւատալ մտքի
անյաղթելի ազդեցութեանը, հաւատալ
ճշմարտութեան, արդարութեան, քրիստո-
նէական զազափարի վերջնական յաղթու-
թեանը— ահա Միքսի Խրիմեանի նը-
շանաբանը, նրա հաւատի դաւանանքը: Որ-
պէս իդէալիստներա հաւատք անսպասելի է:

Մամուկ և հսկայ, հեզ և վիթխարի—
ահա Խրիմեանի պատկերը:

«Մշակ» 1892 թ. † Գրիգոր Արծուրի

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

8

Լուսին 12 Պե. ամիս
Օ. Բ. Ա. Ն. 14

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

9

13 15

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

10

14 16

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

11

15 17

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

12

16 18

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

13

17 19

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

14

18 20

Տ Օ Ն Ե Ր

8. Ս. Դիմիտրիայ վկային.
12. Ս. Առաքելոցն Անդրէի և Փիլիպպոսի

Կաթուղիկոս Ամենայն Հայոց
Տ.Տ. ՄԿՐՏԻՉ Ա. ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ
«Նւագող վշտից Հայրենեաց Հայոց»
Վախճանեց Ս. Էջմիածնում
1907 թի Նոյեմբերի 12-ին
(Հոկտ. 29 հ. տ.) առաւ. ժ. 9-ին:
Մեծ իմաստասէր, Առաջին Յեղա-
փոխական և Հայ Ազգի պաշտելի
Հայոց Հայրիկի մահւան քսան-
ամեակի առթիւ (1907—1927),
Հայաստանեայց եկեղեցիներում
մատուցել Ս. Պատարագ և հան-
դիսաւոր հոգեհանգիստ, իսկ ազ-
գային և կրթա-կուլտուրական հիմ-
նարկութիւններում կազմակերպել
հանդէսներ և ցերեկոյթ-երեկոյթ-
ներ: Հայ մամուլում արձագանգել
այս մասին:

ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ

... Ես հաւատացած եմ, որ մինչև
մահ, իմ հոգում անջինջ և անաղարտ
կրմնայնա—Հայոց Հայրիկը—այդ մեծ,
պատմական մարդը: Երբէք չեմ կարող
մոռանալ նրա հայեացքը, նրա ձայնը
այնպէս, այնպէս խորն է ազդել նա իմ
հոգու վրայ: Սրտի անհուն կսկիծով ես
այժմ գիտակցում եմ, որ այլևս նա չկայ:
Արարատեան երկրի հողը ծածկեց նրա
աչքերը և նա բնեց «հողին բնով» դա-
րներ, դարեր յաւիտեան... Բայց Հայ
ժողովուրդը նրան չի մոռանայ, բանի
հնանայ նա այնքան աւելի մեծ մարդու
պսակով շողազարդւած կրնայէ դարերի
միջից Հայ ժողովուրդին և կր խօսի նրա
հետ, իր՝ ժողովրդի նուիրական իղձե-
րից: հարազատ լեզուով ժողովուրդը
նրան չի մոռանայ, որովհետև նա նրա
սրտից էր եկել և դէպի նրա սիրտն էր
գնում... Աւ. Իսահակեան

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

15

Լուսին 19 Պեհ. ամիս
Ա. Բ. Ա. Ն. 21

Տ Օ Ն Ե Ր

17. Ս. Արրահամու, Խորենայ և անար-
ծաթ թժշկացն և Աստուածատրոյ վկն:
19. Տօն ամենայն սրբոց հոգ և նորոց,
յայտից և անյայտից:
20. Բարեկենդան Յիսնակի պահոց:
21. Լնծայումն Ս. Աստուածածնի ի տաճ:

ԵՐԵՔ ԶԱՅՆ

Երեք ձայն կայ շատ է սիրում ականջս,
Ոսկիի ձայն սիրունի ձայն, ջրի ձայն:
Այդ երեքն են մշտական իմ պահանջս,
Ոսկիի ձայն, սիրունի ձայն, ջրի ձայն:
Ջուրը կեանք է, ոսկին գորաւոր, յաղթող,
Սիրունից կը լսես կենսատու ներքող:
Արդեօք մարդ կա՞յ այդ երեքը չը սիրող,
Ոսկիի ձայն, սիրունի ձայն, ջրի ձայն:
Գրպանդ ունենաա ոսկով լի քսակ,
Մօտդ մի չընաղ կոյս, գիմացդ գետակ,
Երեքին էլ լսես գիշեր Ժամանակ,
Ոսկիի ձայն, սիրունի ձայն, ջրի ձայն:
+ Աւուղ Ջիւանի

Զ Ի Ա Ր Ճ Ա Լ Ի Ք

Երևանումն է պատահել այս դէպրը:
Մի հայ պառաւ կին իւր սատկած
շան ոտքից բռնած քարշ էր տալիս
փողոցից:
Մի երիտասարդ հայ բոլշեիկ մօտե-
նալով պառաւին ասում է:
— Այ պառաւ, այդ մեռելը տանում ես
թաղելո՞ւ, ապա ո՞ւր է քահանան, խա-
չը, բուրվառը, տիրացուները:
Պառաւը թէ՛ն վիրաւորւած՝ բայց,
համարձակութեամբ պատասխանում է:
— Այս բոլշեիկ ընկերդ սատկելիս կտա-
կեց, որ առանց քահանայի թաղել տամ:
Հայ բոլշեիկը զայրանում է պառա-
ւի պատասխանի վրայ և նրան քարշ
է տալիս դատարան, որը սակայն ար-
դարացնում է պառաւին և վճռում է
բանդարկել երիտասարդին, որի տղեղ
վարմունքի պատճառով պառաւը ծանր
վիրաւորանք է հասցրել կոմունիստա-
կան կուսակցութեան:

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

16

20 | 22

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

17

21 | 23

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

18

22 | 24

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

19

23 | 25

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

20

24 | 26

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

21

25 | 27

ՆՈՅԵՄԲԵՐ
NOVEMBRE

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

NOVEMBER
ՈՅԵՄԵՐ

Երեքշաբթի
Mardi
Tuesday
Вторник

22

Հուլիս 26 | Պեհ. ամիս
Ա. Բ. Ա. Ն. 28

Չորեքշաբթի
Mercredi
Wed'sday
Среда

23

27 | 29

Հինգշաբթի
Jeudi
Thursday
Четверг

24

28 | 30

Ուրբաթ
Vendredi
Friday
Пятница

25

29 | Ա. Զ. Ա. Բ. 1

Շաբաթ
Samedi
Saturday
Суббота

26

30 | 2

Կիրակի
Dimanche
Sunday
Воскресен.

27

1 | 3

Երկուշաբթի
Lundi
Monday
Понедельн.

28

2 | 4

ՏՕՆԵՐ

26. Ս. Գրիգորի Սրանչիազործ Հյրպտին.
28. Ս. Կուսանայն Քուրխանայ, Վասի-
լուհոյ և Ներտարինեայ (Կատարինե):

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԵՒԿԵՑ
ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

1. Օգաւորէ իւրաքանչիւր սենեակ զոր
կը գործածես:
 2. Կրէ թեթեւ, թոյլ եւ ծակոտկէն
հագուածներ:
 3. Փնտռէ բացօթեայ զրազում եւ
կազդուրում:
 4. Բացօթեայ տեղ բնացիր, եթէ կրնաս:
 5. Խորունկ շունչ առ յաճախակի:
 6. Զգուշացիր չափազանց ուտել եւ
ծանր կշռել:
 7. Զափաւոր կերպով կեր մանղէններ եւ
հաւկիթ:
 8. Կեր երբեմն կարծր, երբեմն թանձր
եւ երբեմն հում կերակուրներ:
 9. Կեր ծանր ծանր:
 10. Ըստ բաւականի ջուր գործածէ
ներսէն ու զուրսէն (խմել և լողանք):
 11. Արտօքսէ կատարելապէս, կանո-
նաւորապէս եւ յաճախակի:
 12. Մի թոյլտարեր որ թոյններ և վարակիչ
ախտեր ներսդ մտնեն (չձխել, չհարբել):
 13. Կայնէ, նստէ եւ քայլէ ուղիղ:
 14. Ակումներդ եւ լինդերդ ու լեզուդ
մարուր պահէ:
 15. Գործէ, խոցիր, հանգչէ եւ քը-
նացիր չափաւոր կերպով:
 16. Հանդարտ եւ զուարթ եղիր:
- Առողջութեան վերողբեալ տաճնեւոյն
կանոնները հրատարակուած են Լալֆ
Էքսթընի Ինսթիտիւթի կողմէ: Ասոց
ամէնն ալ պարզ եւ գործնական կանոններ
են, որոնց համաձայն ապրիլ ջանալով ու-
եւէ մարդ կրնայ երկուրեւ իր կեանքը, նաեւ
երջանիկ ու զոհ եւ օգտակար կեանք
մը ունենալ:
- Վերողբեալ կանոնները կտրէ եւ աչքի
առջեւ տեղ մը փակցուր եւ ամէն օր մէկ
անգամ կարդա, մեծապէս կ'օգտուիս:

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

29

Հուլիս 3

Պե. ամիս
Ա. Ջ. Ա. Բ. Ե.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

30

4

6

Խ Ա Ղ Ո Ղ

(Հայ ժողովրդական Աւանդութիւն)

Ջրհեղեղը դադարեց և Նոյի տապա-
նը հանգչեց Արարատի գագաթին։
Երկրի ջրերը ցամաքեցին։ Արեգակը
հարուստ և բազմազան բուսականութիւն
շնորհեց Հայաստան Աշխարհին։

Աշնան սկիզբն էր, Նոյը բացեց տա-
պանի դուռը և մէջի բնակիչները—ա-
սուն և անասուն—գուրս եկան։ Հովի-
ւը Նոյի այծերը տարաւ արածացնելու
Արարատի ստորոտը, թուփերով յիբ մի
դաշտի մէջ։ Հովիւը ցերեկւայ հացը ու-
տելուց յետոյ գնաց, որ այծերը ջրելու
տանի, տեսաւ որ այծերը բոյորն էլ ցատ-
կոտելով, թռչկոտելով խաղում են։ Հո-
վիւր զարմացաւ թէ ինչ է պատահել, Նա
հազիւ կարողացաւ այծերին ի մի հաւա-
քել բայց նրանք ցրիւ եկան, չը հնազան-
դեցին, և սկսեցին ուտել լայն տերե-
ւներով մի թուփի վրայ բուսած սև հա-
տիկներից ողկոյզ կազմած պտուղները։
Հովիւր ինքն էլ սկսեց ուտել և շատ հա-
ճոյր զգաց. վեր վեր թռաւ, ուրախացաւ
և սկսեց այծերի հետ թռչկոտել. վազ-
վզել։ Արեւ մայր մտաւ և հովիւր այծերի
հետ դեռ դաշտումն էր։

Մտահոգեց Նոյ Նահապետը և դուրս
եկաւ դաշտը ու ձայն տուց - Այ հո-
վիւ, այ տղայ, մութը ընկել է, առ-
այծերը տուն արի, հէյ...։

Հովիւր ուշքի եկաւ և երգելով, կան-
չելով քշեց այծերը ու հանդիպեց Նոյ
Նահապետին, որը զարմացաւ տեսնե-
լով այծերի և հովիւ ուրախ տրամա-
դրութիւնն ու թռչկոտումները։

— Այդ ինչ է պատահել քեզ, այ տղայ,
ինչու այդպէս ուրախ ես։

— Տէր Նահապետ—պատասխանեց հո-
վիւր—դաշտում մի թուփ կայ, որի
վրայ մանր հատիկներով մեծ ողկոյզ-
ներ կազմած պտուղներ կան. թէ ես
և թէ այծերը կերանք այդ պտուղից
և սկսեցինք ուրախանալ, պարել. խա-
ղալ։ Տէր Նահապետ, ով որ այդ պտու-
ղից ուտէ կը դառնայ խաղող (այսին-
քին խաղացող, պարող, ուրախացող)։

Նոյ Նահապետը ինքն էլ ուրախացաւ,
Այծերը քշեցին և դարձան, թուփերի
մօտ և սկսեցին ուտել խաղող պտուղը։
Նոյը շատ մեծ հաճոյքով կերաւ, ուրա-
խացաւ և սկսեց ինքն էլ խաղալ։

Եւ ապա բոյորը միասին դարձան
դէպի տուն։ Սկսեց պար և ուրախու-
թիւն։ Նոյի որդիներն ու թոռներն էլ,
չը համբերեցին մինչև առաւօտ. զիշե-
րանց գնացին թուփերի մօտ և կերան
խաղող պտուղը և բոյորն էլ սկսեցին
պարել, երգել և ուրախանալ։

Միւս օր Նոյ Նահապետը կարգադրեց
որ այդ պտուղ՝ խաղողը քամին և ջու-
րը պահեն ձմեռւայ պաշար։

— Այս ջուրը կոչենք գինի, որ խմողաց
անուշ լինի, ասաց Նոյ Նահապետը։

«Երբ Նոյն իջաւ Արարատից
Հարբեց գինու համ ու հոտից...»

Հայկ Աճւմեան

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ
DÉCEMBRE

„ՄԱՍԻՍ“ ՕՐԱՑՈՅՑ
1927

DECEMBER
ДЕКАБРЬ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

1

Հունիս 5 | Գն. ամիս
ԱՅԱՐ 7

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

2

6 | 8

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Суббота

+

7 | 9

ԿԻՐԱԿԻ
Dimanche
Sunday
Воскресен.

4

8 | 10

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
Lundi
Monday
Понедельн.

5

9 | 11

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mardi
Tuesday
Вторник

6

10 | 12

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
Mercredi
Wed'sday
Среда

7

11 | 13

Տ Օ Ն Ե Ր

Դեկտեմբեր—ցերեկ 9 գիշեր՝ 15 ժամ.

1. Ս. Գղեմայ Հայրապետին և Բագարատայ Եպիսկոպոսին.

+ 3. Ս. Առաքելոց և Առաջին Լուսաւորչացի մերոց Թաղէտսի և Բարդուղիմոսի.

6. Ս. Արզարու Նախավկայ Թագաւորին մերոյ (տօնելի է նաև Անդրանիկը).

ՇԻՐԱԿԻ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ԵՐԳԵՐՈՑ

ԳՈՒԹԱՆԻ ԵՐԳ

Ես գութանն եմ անգին քար եմ,
Կոկիկ-մոկիկ ազօս կը շարեմ,
Հողոտ արտեր լաւ կը վարեմ,
Ես գութանի խէրին ղուրբան.

Մաճկալն ըսաւ՝ եղբն շարեմ,
Արտը ըսաւ՝ տեղով քար եմ,
Խոփը ըսաւ՝ լաւ կը վարեմ,
Ես գութանի խէրին ղուրբան.

Ջրնջին ըսաւ ուզանելի եմ,
Լծկանի հետ ղուզանելի եմ,
Նոր հարսի պէս բրզանելի եմ,
Ես գութանի խէրին ղուրբան.

Գոմէշն ըսաւ կողբարան եմ,
Հողվէլ տալիս լաւ կը տանեմ,
Ղաբալ ղարլի մէջ կը հանեմ,
Ես գութանի խէրին ղուրբան.

Եզը ըսաւ այլին աշեմ,
Ճիպոտ տալիս լաւ կը քաշեմ,
Ղոռաղայ գոմէշ շատ կը մաշեմ,
Ես գութանի խէրին ղուրբան.

Չնիշն ըսաւ ձևեմ, ղրղեմ,
Չանգեալ գոմէշ գութնին կ'ուզեմ,
Խոփից առաջ ես կը վազեմ,
Ես գութանի խէրին ղուրբան.

Մաճկալըն ըսաւ խաշիլ բերէք,
Հօտաղներ ջան արէք կերէք,
Օրւայ վարը տեղը բերէք,
Ես գութանի խէրին ղուրբան.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ Jeudi Thursday Четверг	8 Հուլիս 12 Գիս. ամիս Ա. Չ. Ա. Ք. 14
ՈՒՐԲԱԹ Vendredi Friday Пятница	9 13 15
ՇԱԲԱԹ Samedi Saturday Суббота	10 14 16
ԿԻՐԱԿԻ Dimanche Sunday Воскресен.	11 15 17
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ Lundi Monday Понедельн.	12 16 18
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ Mardi Tuesday Вторник	13 17 19
ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ Mercredi Wed'sday Среда	14 18 20

Տ Օ Ն Ե Ր

8. Ս. Հարցն Մակարայ, Արսենի, Սրապիոնի և այլոց:

† 9. Յզուլթիւն Ս. Աստուածածնի ի յԱննայէ:

10. Ս. Նիկողայոսի Սքանչեղագործ Հայրապետին:

11. Բարեկենդան Ս. Յակոբայ պահոց:

12. Ս. Մինասայ, Երմոկինայ և կամաւոր աղքատացն Յովհաննու և Ալէքսիանոսի:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ

Արզար, Ագատ, Ադասի, Ամասիա, Ամատունի, Անդրանիկ, Անուշտան, Աշոտ, Աշտիշատ, Ասիւծ, Առնակ, Ասրանազ, Ասողիկ, Արայ, Արագած, Արամ, Արամայիս, Արարատ, Աւարայր, Արթուն, Արիստակէս, Արծրունի, Արմենակ, Արմէն, Արշակ, Արշամ, Արշաիր, Արսէն, Արտակ, Արտաշէս, Արտաւազդ, Արփիար, Աւետիս, Արտուս, Առնոս:

Բարդէն, Բարիկ, Բազրատ, Բազուկ, Բազունի, Բենիկ Բիրատ, Դագիկ, Դամբր, Դազրիկ, Դառնիկ, Դարեգին, Դեղամ, Դիսակ, Դիւտ, Դնէլ, Դուրզէն, Դըրզուռ, Դրիգոր, Դերենիկ, Դրաստամազ, (Դրօ), Եգնիկ, Եղիշէ, Երեան, Երուանդ, Զարեհ, Զարամայր, Զաւէն, Զգօն, Ընծակ, Թագուր, Թագիկ, Թաթուլ, Թոռնիկ, Թորգոմ, Թորոս, Ժիրայր, Լևոն, Խաչատուր, Խաչերես, Խաչիկ, Խոսրով, Խորէն, Ծերենց, Ծերիկ, Ծիլվան, Կամսար, Կոբին, Կարգոս, Կարէն, Կոմիտաս, Հրայր, Համբարձում, Հայկ, Հայկակ, Հեթում, Համազասպ, Հմայեակ, Հրանդ, Հրաչեայ, Դևոնդ, Մամիկոն, (Շարունակելի)

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
 Jeudi
 Thursday
 Четверг

15

Հուլիս 19 Պեթ. ամիս
 Ա. Չ. Ա. Բ. 21

Տ Օ Ն Ե Ր

17. Ս. Յակոբայ Մծրնայ Հայրապետին, Մարուգէի ձգնաւորին և Միլիտոսի Եպիսկոպոսին.

18. Ս. Իգնատիոսի և Աղղէի Հայրապետացն.

Երկրորդ տարեգարձ Գահակալութեան Իրգա Շահրնշահ Փահլէվիի, թագաւոր Պարսկաստանի.

1925 - Դեկտեմբեր 17 - 1927

ՈՒՐԲԱԹ
 Vendredi
 Friday
 Пятница

16

20 22

ՇԱԲԱԹ
 Samedi
 Saturday
 Суббота

17

21 23

ԿԻՐԱԿԻ
 Dimanche
 Sunday
 Воскресен.

18

22 24

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ
 Lundi
 Monday
 Понедельн.

19

23 25

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
 Mardi
 Tuesday
 Вторник

20

24 26

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
 Mercredi
 Wed'sday
 Среда

21

25 27

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ

Մանաւադ, Մանուկ, Մաշտոց, Մասիս, Մեսրոպ Մեհրուժան, Միհրան Միհրդատ, Մկրտիչ, Մուշեղ, Յուսակ, Յուսիկ, Նարեկ, Նաւասարդ, Ներսէս, Նշան, Նորայր, Շահան, Շահէն, Շապուհ, Շաւարշ, Չաւարշան, Շիրհր, Ոստանիկ, Պատրիկ, Պարզե, Պարոյր, Պարսամ, Պերճ, Պսակ, Ռուբէն, Սահակ, Սամուէլ, Յարգիս, Սեպուհ, Սիսակ, Սիրական, Սասուն, Սիւնիք, Սիփան, Սմբատ, Սիրաբ, Սուրէն, Սուրիկ, Սուրմակ, Վազգէն, Վահագն, Վահան, Վահէ, Վահրամ, Վահրիճ, Վաղարշակ, Վաղինակ, Վան, Վանիկ, Վաչագան, Վաչիկ, Վասակ, Վարագ, Վարազդադ, Վազրիկ, Վարդան, Վարդգէս, Վարդազար, Վռամ, Վրոյր, Տաճատ, Տիգրան, Տիրան, Տիրայր, Տրդատ, Բաֆֆի, Յուլակ, Փառնակ, Քրիստափոր, Օշին, Օտա, Ֆրանգիլ:

Մ Տ Ք Ե Ր

Կրնե՛րք իրենց թերութեանց մեծագոյն մասը այրելուն կը պարտին, մինչ մենք մեր լաւագոյն ձիւղերէն չատերը կնոջ պարտական ենք:

Երբ կրն մը կը խօսի ձեզի, մտիկ րէ՛ք ինչ կրսեն իր աչքերը:

Հինգշաբթի Jeudi Thursday Четверг	22 Հուլիս 26 Պեք. ամիս Ա. Չ. Ա. Բ. 26	S O Ն Ե Ր Դեկտեմբեր 22 ձմեռ եւ արեւադարձ. 24. Ս. Դաւթի Մարգարէին. 26. Ս. Ստեփաննոսի Նախավկային. 27. Ս. Առաքելոյն Պօղոսի և Պետրոսի.
Ուրբաթ Vendredi Friday Пятница	23 27 29	ՀՈՅԿԱԿԱՆ ԻԳՈԿԱՆ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ Ազնիւ, Աղաւնի, Ազգանոյշ, Ալիս, Այ- ծումիկ, Անահիտ, Աղթամար, Անգին, Անթառամ, Անի, Աննա, Աննիկ, Անոյշ, Աստղիկ, Արաքսի, Արծուիկ, Արմենուշ, Արածանի, Արշալոյս, Արփենիկ, Ար- մալիք, Արուսեակ, Արտեմիս, Արմիկ. Բերկրունի, Բիւրեղ: Գայիանէ, Գեղանոյշ, Գոհարիկ: Դշխունի, Դստրիկ, Երան- եակ, Երանունի, Եփրատ: Զարգար, Զեփիւռ, Զապէլ, Զարունի, Զուարթ: Ընծայ: Թագունի, Թամար: Իսկունի: Լուսաբեր, Լուսիկ, Լուսնթաղ: Խոսրո- վանուշ, Ծաղիկ: Կարինէ: Համաս- փիւռ, Հայկազուիտ, Հայկանուշ, Հայ- կունի, Հուրհոր, Հրանուշ, Հեղինէ, Հովփսիմէ: Մաննիկ, Մանուշակ, Մար- գարիտ: Յակինթ, Յասմիկ: Նազիկ, Նազեիկ, Նարգիս, Նուարդ, Նոյեմի, Նոյեմզար, Նունէ: Զամիրամ, Շաքէ, Զը- նորհիկ, Զողակաթ, Շողիք, Շողիկ, Շու- շանիկ: Ոսկեհատ, Ուփաննա: Պայծառ, Պերճունի: Օանդուիտ, Սեղա, Սիրանոյշ, Սիրարփի, Սիրվարդ, Սաթենիկ, Սահա- կանուշ, Սմբատանուշ, Սոնա, Սրբունի: Վանունի, Վառվառէ, Վարդանուշ, Վար- դենի, Վարսենիկ, Վարդիթեր, Վարդու- նի, Վեհանուշ: Տաճատանուշ, Տաճատ- ունի, Տիրունի, Տրդատունի: Փառան- ձեմ, Փերրոնէ, Փայլածու: Քնարիկ, Քնրուշ, Քրիստինէ:
Շաբաթ Samedi Saturday Суббота	24 28 30	
Կիրակի Dimanche Sunday Воскресен.	25 29 ԴԵՅ 1	
Երկուշաբթի Lundi Monday Понедельн.	26 1 2	
Երեքշաբթի Mardi Tuesday Вторник	27 2 3	
Չորեքշաբթի Mercredi Wed'sday Среда	28 3 4	

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
Jeudi
Thursday
Четверг

29
Լուսին 4 Պեք. ամիս Գ Ե Ծ 5

ՈՒՐԲԱԹ
Vendredi
Friday
Пятница

30
5 6

ՇԱԲԱԹ
Samedi
Saturday
Կյծծոթա

31
6 7

Հ Ա Յ Ր Մ Ե Ր

Կր ծագի այգն, ու բնութեան
Անուշ Ժպիտան անսահման
Կօրնի Աստուածն անտես,
ՀԱՅՐ ՄԵՐ ՈՐ ՅԵՐԿԻՆՍ ԵՍ.
Ծիան ու ձորք՝ գր մըցումով երգակցի
Կր ճճուեն ՍՈՒՐԲ ԵՂԻՑԻ.
Եւ ժիր մեղուն՝ իր ծաղկէ զո՛հ
Կր բզկայ ԱՆՈՒՆ ՔՈ.
Ծովէն կ'յտուի՝ իբրեւ ձայնի հայոյց՝
ԵԿԵՍՅԷ,
Եւ կր սույլ տփուների սիրը մշտապայ
ԱՐԲԱՅՈՒԹԻՒՆ ՔՈ.
Թափ ու մայրի անտառներէն
ԵՂԻՑԻՆ ԿՍՄՔ ՔՈ կրշրշին դաշնակօրէն,
Ո. արտայտին
ՈՐՊԷՍ ՅԵՐԿԻՆՍ ճախրանքի երգնէ յետին
Եւ յառթի արան այ կր բերպրի
Վրայ բերելով ԵՒ ՅԵՐԿԻՆՍ.
Բիր ձագեր կր կոչեն մեծազորող
ԶԶԱՅ ՄԵՐ ՀԱՆԱՊԱՂՈՐԴ.
Ամէն անձաւ ու ամէն ձոր
Կարձագանգեն ՏՈՒՐ ՄԵՁ ԱՅՍՈՐ.
Հայկ Աճէմեան «ՍԱՍԻՍ» Օրացոյց Եւ ամսիք 1927 Թաւրիկ.

Տ Օ Ն Ե Ր

29. Որդուցն Որոտման.
30. Առաջին օր պահոց Ծննդեան.
31. Ս. Բարսեղի Հայրապետին և Եփ-
րեմի Խուրին Ասորոյ.
Տարուան վերջինօրը. Երեկոյ Կաղանդ.

Ասիւծը անյազ,
Արծիւը փայրազ
ԵՒ ԹՈՂ ՄԵՁ ԶՊԱՐՏԻՍ ՄԵՐ
Կր փորոտան պէպի վեր,
ՈՐՊԷՍ ԵՒ ՄԵՐ ԹՈՂՈՒՄՔ կ'ըսեն հօ-
տրն ու նախիր,
ԶճՏն ու մօխիր.
ՄԵՐՈՅ ՊԱՐՏԱՊԱՆԱՅ
Կր փափսան աղն ու հաց.
ՄԵՐ ՏԱՆԻՐ ԶՄԵՁ Ի ՓՈՐՁՈՒԹԻՒՆ
Կր խղութեան որդն ու մըջիւն...
Ու տիեզերական այդ վեհ համերգին՝
Վերջին ու խորունկ շեշտ մը կը յարէ
Տառապող կեանքի սա աղերսն ուժգին՝
ԱՅԼ ՓՐԿԵԱ ԶՄԵՁ Ի ԶԱՐԷ:
* * *

Ո՛հ, այս ամենէ՛ն ետրն է որ մարդուն
Հագիւ կր շարժին շուրթներն ու լեզուն.
Օրհնելու Աստուածն անտես
ՀԱՅՐ ՄԵՐ ՈՐ ՅԵՐԿԻՆՍ ԵՍ.
Եղիւք Արեւոյ. Դուրեան

Հոյս տեսնելու և վաճառուում են
ՀԱՅԿ ԱՃԷՄԵԱՆԻ
ՊԱՏԻ 1928 ԹԻԻ
2. «ՄԱՍԻՍ» ՏԱՐԻ
ՕՐԱՅՈՅՑՆԵՐԸ
Ճոխ, հետաքրքիր և բազմազան
բովանդակութեամբ
Ստանալու համար գիմեկ՝
Hajk Adjém an. Tauris (Perse)

00 21 736

4952

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0021736

